

Concept Verslag vergadering Algemeen Bestuur Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland via ZOOM, 25 juni 2020

Aanwezig: dhr. A.J.M. Heerts (voorzitter), dhr. A.S.F. van Asseldonk, dhr. P. de Baat, dhr. J. Bengevoord, mw. M. Besselink, dhr. M. Boumans, mw. A.H. Bronsvoot, dhr. O.E.T. van Dijk, dhr. B. Groot Wesseldijk, mw. T. Haseloop, dhr. A. van Hedel, dhr. A.L. Klappe, mw. J.A. Koops-Scheele, dhr. H.A. Lambooi, dhr. J.H.A. van Oostrum, dhr. J.T.H.M. Penninx, dhr. J.N. Rozendaal, dhr. H.J. van Schaik, dhr. A. Stapelkamp en dhr. B. van de Weerd.

dhr. D.G.L. Kransen (directeur), mw. W.J. Kleiboer (bestuursadviseur), mw. C. Kats (coördinerend gemeentesecretaris), mw. J. Baardman (DPG) en kolonel T.P. Beaufort (defensie)

Notulist: mw. N. Knapen

Afwezig: dhr. A.A.J. Baars, dhr. S.W. van 't Erve, dhr. T.C.M. Horn, mevrouw A. Vermeulen, mw. M. de Lange (provincie Gelderland), mw. T. Klip-Martin (waterschap Vallei en Eem)

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen welkom.

De heer Horn is met kennisgeving afwezig. Hij heeft schriftelijk gereageerd op de voorstellen.

De heer Baars van Ermelo wordt vervangen door de heer Klappe en de heer Van 't Erve wordt vervangen door de heer Groot Wesseldijk.

Mevrouw Vermeulen is afwezig, maar heeft aangegeven dat zij instemt met de voorstellen. Indien nodig vervangt mevrouw Besselink haar¹.

2. Concept verslag en besluitenlijst 15 januari 2020

De heer De Baat heeft een aantal opmerkingen.

- Blz. 3, Toekomstvisie en opdrachten VNOG: de heer De Baat heeft een tekstvoorstel toegezonden t.a.v. zijn inbreng.
- Op blz. 8 staat dat antwoord wordt gegeven richting de heer Stapelkamp. Dat moet zijn 'de heer De Baat'.
- Er is aantal toezeggingen gedaan waardoor het voor de heer De Baat mogelijk was te stemmen zoals hij gestemd heeft. Die toezeggingen zijn, dat de op een termijn van 3 tot 6 jaar voorziene situatie dat de tweede TAS in Didam vervalt alleen mogelijk is, indien de samenwerking met post Zevenaar dat toelaat. Vanwege de specifieke situatie in 's-Heerenberg zou in plaats van de tweede TAS moeten worden voorzien in een speciaal voertuig. Dat is in latere correspondentie toegezegd, maar het verzoek is dit ook in de notulen van 15 januari jl. op te nemen.

¹ Volgens de gemeenschappelijke regeling VNOG bestaat het AB uit de burgemeesters. In het op 25 juni 2020 geldende Reglement van orde van het AB was (nog) niet de mogelijkheid opgenomen dat de burgemeester zich bij verhindering kan laten vervangen bij de formele besluitvorming/stemming. De stemmen van dhr. Klappe en Groot Wesseldijk tellen derhalve niet mee bij het bepalen van een stemuitslag. Volgens de memorie van toelichting bij de Tijdelijke wet digitale beraadslaging en besluitvorming is deelname aan de beraadslaging voorwaardelijk en kan zonder deelname niet (vooraf) digitaal of schriftelijk gestemd worden. "De introductie van deze mogelijkheid doet niet af aan het belang en de noodzaak van een goede beraadslaging voordat tot stemming overgegaan wordt. (...) Dit wetsvoorstel doet niets af aan dit principe. Alleen digitaal of per stembriefje besluiten zonder beraadslaging is dan ook geen optie. (...)" De vooraf per mail ingediende (schriftelijke) stemmen van dhr. Horn en mevr. Vermeulen, die niet hebben deelgenomen aan de beraadslaging, tellen daardoor niet mee.

De heer Kransen zegt toe het verslag op voornoemde punten aan te passen. Inmiddels is in een brief bevestigd wat is afgesproken t.a.v. de situatie in Didam, Zevenaar en 's-Heerenberg.

Het verslag wordt vastgesteld met inachtneming van de tekstuele wijzigingen, met dank aan de samensteller.
De besluitenlijst wordt vastgesteld.

3. Ingekomen stukken en mededelingen

De voorzitter meldt dat mevrouw Besselink inmiddels de portefeuille GHOR behartigt en de heer Rozendaal de portefeuille Informatievoorziening & Meldkamer.

De heer Rozendaal geeft een korte toelichting op de ontwikkelingen rond de Meldkamer Oost Nederland. De rijkoverheid heeft besloten terug te gaan naar 10 meldkamers in Nederland. Het beheer wordt landelijk gedaan vanuit de politie. De kolommen brengen hun personeel in de meldkamer, maar blijven zelf werkgever van hun personeel. De wens is dat de VNOG werkgever wordt van het brandweerpersoneel van de meldkamer, omdat de nieuwe meldkamer naast het gebouw van de VNOG komt te staan. Er is nog 2,5 jaar om dit te organiseren. De verwachting is dat dit najaar een voorstel wordt voorgelegd, inclusief de randvoorwaarden. Met als doel dat het AB in 2021 een uitspraak kan doen over de organisatie voor de toekomst en wat dat financieel betekent. Dat geldt ook voor de andere vier veiligheidsregio's uit het gebied. Inzet is en blijft dat kostenneutraal te doen.

Mevrouw Kleiboer meldt dat zij per augustus a.s. een functie heeft aanvaard als adviseur veiligheid en integriteit bij het Kabinet van de Commissaris van de Koning in Gelderland. De heer Kransen geeft aan dat op gepaste wijze afscheid wordt genomen en meldt dat ook de heer Loermans (jurist) vertrekt bij de VNOG. Dat betekent dat er twee vacatures zijn. Verzoek aan de burgemeesters is mee te denken over mogelijke kandidaten.

Aanpak natuurbrandbestrijding en preventie: de heer Rozendaal deelt mee dat e.e.a. is vertraagd door corona. Dit wordt direct na de zomer opgepakt. De projectleider wil graag een ronde doen langs alle colleges in het kader van een integrale aanpak.

TER VASTSTELLING

4. Scenario's vorming toekomstige arbeidsvoorwaarden

De heer Van Schaik geeft aan dat de Brandweerkamer een voorkeur heeft uitgesproken voor scenario 2. De financiële gevolgen zijn nog niet bekend, omdat het arbeidsvoorwaardenpakket nog bepaald zal moeten worden. Scenario 2 betekent wel dat de gemeenschappelijke regeling van de VNOG aangepast moet worden.

5. Jaarstukken 2019

Toelichting door de portefeuillehouder:

De heer Van Schaik deelt mee dat de accountant in de terugkoppeling zeer tevreden is over de wijze waarop zaken worden opgepakt en gevolg hebben gekregen. M.b.t. agendapunt 5b, de bestemming van het resultaat, zijn vragen gesteld vanuit verschillende raden, onder meer hoe er een positief resultaat in 2019 kan zijn als in 2018 om geld is gevraagd? Dat heeft te maken met het feit dat in 2019 heel scherp aan de wind is gezeild. Tegelijkertijd zijn vanwege de Toekomstvisie – die in januari is vastgesteld – veel zaken niet gedaan dan wel uitgesteld. Formeel is er een positief

resultaat van € 4,1 miljoen maar in 2019 zijn afspraken gemaakt hoe om te gaan met het rapport Van der Jagt / Van Arkel en hoe dat te vertalen binnen de VNOG. Dat is de reden dat bij het jaarrekeningresultaat 2019 een aantal voorstellen wordt gedaan om het geld aan te wenden voor doelen die eerder door het AB zijn vastgesteld. In het kader van zorgvuldigheid is ervoor gekozen het totale overzicht op te nemen. Beslispunt 7 gaat over het toevoegen van € 734.218 aan de algemene reserve. Het is niet de bedoeling dat direct uit te geven, maar eerst het daadwerkelijke gesprek te voeren over de criteria en de condities. Na de discussie is het bedrag eventueel beschikbaar om terug te kunnen storten naar gemeenten.

Tot slot: per abuis heeft een aantal gemeenten gereageerd op een bedrag van € 1,2 miljoen uit eerdere concept stukken. De voorlopige jaarstukken zijn ter kennisname gestuurd aan de raden en geprobeerd is reacties zoveel mogelijk te verwerken.

a. Vaststellen definitieve jaarstukken 2019

De vergadering besluit conform voorstel.

b. Bestemming jaarrekeningresultaat 2019

De heer Stapelkamp is blij met de voorstellen 1 t/m 6. Dat is in lijn met datgene wat naar aanleiding van de commissie Van der Jagt / Arkel is afgesproken. Vorig jaar is de structurele begroting aangepast met € 4 miljoen en de directeur is in control. De VNOG staat er financieel gezonder voor dan veel gemeenten en het is niet te verwachten dat er dit jaar een tekort ontstaat. Het is verstandig om – ook als signaal – een deel terug te geven aan de gemeenten. Vandaar het amendement, mede ingediend door de heer Van Asseldonk, om nu feitelijk € 734.218 terug te geven.

De heer Van Asseldonk voegt toe dat er in Hattem een raadsbrede motie was om een groter bedrag terug te vragen. Hij sluit aan bij de motie van de heer Stapelkamp mede omdat gemeenschappelijke regelingen niet meer geld in kas moeten hebben dan structureel noodzakelijk is. Collegae worden opgeroepen dit amendement te steunen.

De heer Groot Wesseldijk geeft aan dat de raad blij is met het resultaat, de ombuigingen en het scherp aan de wind zeilen. Er is geen actueel beleid hoe om te gaan met reserves. De middelen voor 2020 lijken voorhanden om risico's op te vangen, zo blijkt uit de Eerste Financiële Verkenning. De gemeenten hebben het op dit moment financieel zwaar. Om die redenen heeft Lochem een amendement ingediend met het voorstel het totale resultaat terug te laten vloeien naar de gemeenten en bij de komende begroting de situatie opnieuw te bezien.

De heer De Baat merkt op dat alle gemeenten moeilijke keuzes te maken hebben. In Montferland neemt de bijdrage aan de VNOG in een paar jaar toe met zo'n 20 tot 25%. Die middelen worden liever ingezet voor zaken die dichterbij de actuele behoefte in de samenleving liggen. Daarom heeft de raad een amendement ingediend om 5% taakstellend op te nemen in de meerjarenbegroting, ingaande 2021. Het is een geluid dat aansluit bij wat in veel gemeenten de actuele situatie is en dat wellicht helemaal niet onhaalbaar is.

M.b.t. 2019 liggen er twee amendementen en een motie. Het amendement van Lochem is te vergaand. Er is begrip voor de motie van Lochem om reserves en voorzieningen te bekijken. Het is verstandig dat met regelmaat te doen.

Het amendement van de heer Stapelkamp en de heer Van Asseldonk geeft een belangrijk signaal af en dat wordt gesteund, maar dan niet om in 2020 tussentijds winst te nemen. Dit kan meegenomen worden in de begroting 2021.

De heer De Baat meldt bij agendapunt 6 mondeling een amendement in te dienen om 5% van de gemeentelijke bijdrage taakstellend op te nemen.

De voorzitter geeft aan dat het reglement van orde van het AB bepaalt dat een amendement schriftelijk moet worden ingediend bij de voorzitter (artikel 19, lid 3). De

heer de Baat zegt toe hem het amendement ter plekke toe te zenden zodat het alsnog behandeld kan worden.

De heer Lamboij geeft aan dat de gemeenteraad heeft geconstateerd dat vorig jaar € 4,5 miljoen is opgehaald bij de gemeenten. Bij Putten leidde dat tot het feit dat 4% van de gevraagde belastingverhoging direct is doorgeschoven naar de VNOG. Komend jaar komt daar weer € 39.000 extra bij. De gemeenteraad heeft ervoor gekozen een zienswijze in te dienen met het verzoek € 2,1 miljoen terug te geven aan de gemeenten.

De heer Penninx heeft een mondelinge aanvulling op de schriftelijke zienswijze van de gemeente Voorst. In de raad is de voorlopige jaarrekening van de VNOG besproken en dat heeft geleid tot een motie aan de burgemeester, die ter kennis is gebracht aan het algemeen bestuur. De burgemeester heeft de opdracht meegekregen om - op basis van de verstrekte informatie in de voorlopige jaarrekening - zich in te spannen het positieve resultaat terug te geven aan de gemeente, de uitgaven binnen de begroting van 2020 te realiseren en tegen het voorstel te stemmen. De heer Penninx hecht aan een structureel gezonde en goed functionerende VNOG met draagvlak onder de vrijwilligers, dus structureel wordt het beleid van harte ondersteund. De heer Penninx overweegt daarom het amendement Stapelkamp/Van Asseldonk te steunen en vooral de motie van de vertegenwoordiger van Lochem.

De heer Van Oostrum steunt de voorliggende amendementen niet, maar wil wel nadrukkelijk de motie van Lochem ondersteunen. Het DB wordt opgeroepen om een goede notitie Reserves en Voorzieningen op te stellen en op basis daarvan de besluiten te nemen.

De heer Van Hedel geeft aan dat Brummen een zienswijze op de begroting heeft ingediend. Vorige week heeft het college de raad voorgesteld de VNOG te complimenteren vanwege het ingezette beleid en de extra activiteiten en tegelijkertijd geen zienswijze in te dienen. Daarop is een amendement ingediend, waarbij indieners aangeven geen urgentie zien in punt 6 om de € 2,1 miljoen ten behoeve van de bedrijfsvoering te blijven reserveren en dat terug te betalen aan de gemeenten. De stemmen staakten. Een substantieel deel van de raad heeft het ingediende amendement ondersteund vandaar dat deze boodschap wordt overgebracht. Men ziet geen urgentie om de bestemming van het jaarresultaat aan te wenden zoals als voorgesteld bij punt 6. Het voorstel is dat juist terug te laten vloeien naar de gemeenten. Men ziet ook graag een nadere onderbouwing van de voorstellen van innovatie en technologie.

De heer Van de Weerd deelt mee dat in de raad het vertrouwen is uitgesproken in de financiële positie van de VNOG. Er is geen behoefte om een zienswijze in te dienen. Gehoord de discussie is het wel zo dat hij het zuiverder had gevonden dat een voorstel had voorgelegen om het terug te geven. Als er een voorstel komt wat de strekking heeft van datgene wat de heer Stapelkamp aangeeft dan zal hij dat steunen. Belangrijk is om de positie van de reserves en voorzieningen in een goede notitie uit te werken.

De heer Klappe geeft aan dat het college voornemens was geen zienswijze in te dienen. De raad van Ermelo wil echter dat het overblijvende bedrag terugvloeit naar de gemeenten, dus wat dat betreft wordt aangesloten bij de vertegenwoordiger van Lochem.

De voorzitter dankt voor alle opmerkingen. Bij de Kadernota in december komt het DB met een notitie waarin het beleid over het eigen vermogen aan de orde komt. Er is kennisgenomen van de moties en amendementen.

De heer Van Schaik merkt op dat de motie van Lochem wordt uitgevoerd door het voorstel om een afzonderlijke bijlage te maken over reserves en voorzieningen die meerjarig wordt vastgesteld. Met de financiële ambtenaren van de gemeenten wordt het gesprek gevoerd over de uitgangspunten. Op deze wijze wordt voor de langere termijn helderheid gegeven over de financiële kaders voor de VNOG-begroting.

De voorzitter informeert of dit voor Lochem voldoende is.

De heer Groot Wesseldijk antwoordt dat, als een afzonderlijke bijlage wordt opgesteld die meerjarig is, voldaan wordt aan de strekking van de motie en deze niet in stemming gebracht hoeft te worden.

De heer Van Schaik wijst erop dat het amendement van Lochem om € 4.148.482 terug te storten geweld doet aan de eerdere besluitvorming van het AB waarin het rapport Van der Jagt / Van Arkel als vertrekpunt is genomen. Dat is ook meegenomen in de discussies met de raden over de toekomst van de VNOG. Het DB ontraadt dit amendement.

Het amendement van de heer Stapelkamp om € 734.218 terug te storten aan de gemeenten acht het DB prematuur: hiermee wordt vooruitgelopen op de uitkomsten van de Eerste Financiële Verkenning 2020. Het voornemen is dat bedrag in de algemene reserve te plaatsen. Afhankelijk van de kaders die gezamenlijk worden vastgesteld, wordt in het najaar bekeken welk bedrag teruggestort kan worden dan wel in reserve gehouden. Dat is dan een keuze van het AB. De insteek van het DB is het bedrag dat uitkomt boven het plafond terug te storten.

De voorzitter vat het als volgt samen: het DB stelt voor om ten aanzien van de bestemmingsreserve een bedrag van € 734.218 aan te houden. Dat bedrag wordt betrokken bij het vaststellen van de Kadernota in het najaar. Op dat moment wordt besloten of dat terug wordt gestort aan de gemeenten. Het bedrag kan op dat moment minder zijn of meer. Ook onvoorziene situaties kunnen ertoe leiden dat het bedrag nodig zou kunnen zijn. De voorzitter vraagt of de heer Groot Wesseldijk het amendement nog in stemming wil brengen?

De heer Groot Wesseldijk geeft aan dat het amendement raadsbreed is aangenomen. Hij heeft echter het gevoel dat er te weinig draagvlak is voor het terugvragen van het volledige bedrag. Het uitgangspunt is dat wel dat de heer Stapelkamp zijn amendement in stemming brengt want het voorstel van het DB gaat niet ver genoeg.

De heer Stapelkamp spreekt zijn vertrouwen uit dat de huidige organisatie op orde is en in control. Het amendement zal in stemming worden gebracht.

De heer Groot Wesseldijk denkt dat het verstandig is het amendement van Lochem te laten vervallen en hij spreekt zijn steun uit voor het amendement van de heer Stapelkamp.

Het amendement van de heren Stapelkamp en Van Asseldonk "Overschot 2019 toevoegen aan algemene reserve" wordt in stemming gebracht. Het amendement wordt met 28 stemmen tegen en 13 voor verworpen².

De vergadering besluit conform voorstel.

² Zie noot 1, overigens heeft het wel of niet meetellen van de daarin genoemde stemmen geen invloed op de uitkomst.

6. Programmabegroting 2021 – 2024

De voorzitter leest het amendement van Montferland voor met het verzoek om beslispunt 2 als volgt te wijzigen: De programmabegroting 2021-2024 vast te stellen, inclusief een taakstellende bezuiniging ter grootte van 5% van de gemeentelijke bijdrage.

De heer Van Schaik geeft aan dat dit verzoek niet past bij het gevoerde financiële beleid van de afgelopen periode en bij de discussie die we nu in alle zorgvuldigheid met elkaar voeren. Afsproken is om in het kader van nota Weerstandsvermogen en Reservevoorzieningen eerst de kaders met elkaar helder te maken en wat daarvoor nodig is. Daar past niet een niet onderbouwde korting van 5% bij.

Mevrouw Koops kan zich vinden in de lijn van het DB zoals zojuist is geschetst.

De heer Penninx kan zich vinden in de programmabegroting gezien het vorige besluit over de bestemming. Het amendement wordt niet gesteund omdat niet duidelijk is waarop dan bezuinigd zou moeten worden.

De heer De Baat stelt vast dat er te weinig draagvlak is en brengt het amendement niet in stemming.

De vergadering besluit conform voorstel.

7. Eerste Financiële Verkenning 2020

De heer Van Schaik denkt dat het niet verstandig is om hierop vooruit te lopen vanwege de onzekerheid wat dit jaar gaat brengen. Enerzijds is aangegeven dat er een grote inhaalslag gemaakt moet worden vanwege de vertraging door corona. Tegelijkertijd zijn er veel onzekerheden o.a. hoe om te gaan met de financiële kaders.

De vergadering besluit conform voorstel.

8. Regionaal risicoprofiel en beleidsplan

De heer Van Oostrum verzoekt om op blz. 3 van de aanbiedingsbrief specifiek toe te voegen dat er ook afstemming zal zijn met Duitsland. Daarnaast plaatst hij vraagtekens bij de normen m.b.t. oppervlakteredding. Daar zijn al gesprekken over geweest. Zijn voorstel is daar nog eens van gedachten over te wisselen. Met de directeur en collega Bronsvorst is gesproken over oppervlakteredding in de regio Achterhoek. Waarom is daarover niets opgenomen in de stukken?

De heer Stapelkamp vindt het belangrijk goed te kijken of internationale aspecten meegenomen kunnen worden bij de risicoprofielen m.b.t. zoonose, dierziekten, epidemieën e.d. De vorige keer was er discussie dat er toch wat lichte/witte plekken zijn in de dekking. De toezegging is gedaan dat dan extra risicobeheersingsmaatregelen getroffen zouden kunnen worden. Dat ziet hij niet terug in de uitwerking. In de discussie is ook een aantal zaken afgewezen: de cumulatie van risico's wordt bijvoorbeeld niet meegenomen. Benoem dit soort zaken specifiek. Datzelfde geldt voor zaken als piekbelasting bij stormen. Geef de beperkingen nadrukkelijk aan.

De voorzitter zegt toe dat de afstemming met Duitsland in de aanbiedingsbrief wordt opgenomen.

De heer De Baat vindt het lastig om de was/wordt situatie te volgen. Het aantal risico's is van acht naar drie gegaan. Het is goed om dat toe te lichten. Los daarvan zijn

overstromingen altijd ingeschat als 'mogelijk' en effecten als 'vrij catastrofaal'. Dat is nu gewijzigd in 'onwaarschijnlijk' en 'ernstige gevolgen'. Een dijkdoorbraak in Duitsland heeft echter grote gevolgen voor grote delen van de Achterhoek. Graag eens hierover nader met elkaar van gedachten wisselen. Er is instemming met het concept beleidsplan. In de overleggen met gemeenteraden moet ruimte zijn om het goede gesprek voort te zetten hoe dan de concrete uitwerking zal zijn. Dat kan dan meegenomen worden naar de definitieve besluitvorming.

De heer Van de Weerd stelt de natuurbrandbestrijding aan de orde. Hier zou een werkgroepje voor georganiseerd worden. Dat kan consequenties hebben en kan in het vervolgtraject aan de orde zijn. Met dit voorbehoud kan hij instemmen met de plannen.

De heer Van Schaik sluit aan bij de opmerking over natuurbrandbestrijding. In het verlengde daarvan: in het dekkingsplan wordt op blz. 35 uitgegaan van vier auto's binnen 30 minuten operationeel ter plaatse met name bij grote droogte. De oproep is nadrukkelijk te monitoren de komende periode of dit daadwerkelijk gaat lukken.

De heer Penninx heeft een vraag over de relatie tussen opkomsttijd en referentiewaarde. Wat is de strekking van de streefwaarde en de referentiewaarde? Wat betekent dit voor de kazernevolgordetabel (KVT)?

De heer Rozendaal: m.b.t. natuurbrandbestrijding is er inderdaad onduidelijkheid over de aanrijtijd en de norm van 30 minuten. Dit moet terugkomen in de visie natuurbrandbestrijding die later dit jaar in het AB komt.

Mevrouw Koops geeft aan dat m.b.t. oppervlakteredding het uitgangspunt blijft om iemand zo snel mogelijk te redden. Zo snel mogelijk uitrukken is van groot belang.

Reactie van de heer Kransen:

- Er wordt een extra tekst toegevoegd waarin de samenwerking met Duitsland wordt benoemd.
- Voor oppervlakteredding wordt de landelijke norm van 30 minuten gehanteerd. Er heeft een gesprek plaatsgevonden met de commandanten van Eibergen en Groenlo. Groenlo wordt als standplaats gebruikt en Eibergen heeft aangegeven daarin graag te participeren. Daar wordt een plan voor gemaakt.
- Er wordt apart gekeken naar het aanpassen van het buitenland risicoprofiel.
- M.b.t. de extra maatregelen bij witte vlekken wordt verwezen naar de bijlage bij het beleidsplan.
- M.b.t. cumulatieve risico's is het uitgangspunt dat we één groot incident tegelijkertijd aankunnen. Dat is ook de landelijke lijn die in de veiligheidsregio's wordt gevolgd.
- Natuurbrand: op grond van nieuwe berekeningen is verzekerd dat er in principe binnen 30 minuten vier tankautosputten ter plaatse zijn.
- Ten aanzien van klimaat is geprobeerd dat zo uitgebreid mogelijk te beschrijven. Dit is de keuze die is gemaakt.
- Was/wordt: de switch is gemaakt van het lokale risicoprofiel naar het landelijke risicoprofiel zoals dat door alle veiligheidsregio's wordt gehanteerd. Het Deltaplan van Rijkswaterstaat maakt dat de risico's voor de Nederlandse situatie beperkt zullen zijn.
- Gebiedsgerichte opkomsttijden bieden iets meer ruimte in de bandbreedte. Bij vijf veiligheidsregio's wordt nu geëxperimenteerd met die ruimte. Dat biedt voldoende mogelijkheden om op tijd aanwezig te zijn in de variant tussen 7 en 10 minuten.
- Natuurbrandbestrijding: er is een eerste bijeenkomst geweest met officieren die zich met natuurbrandbestrijding bezighouden. De postcommandanten op de Noord- en Zuid-Veluwe worden op korte termijn uitgenodigd voor de bijeenkomst om de aftrap te doen voor de visie op natuurbrandbestrijding. Intentie is om met de heren

Rozendaal en Van de Weerd in november een eerste voorbereidende bijeenkomst te plannen m.b.t. de visie.

De heer Van Oostrum herhaalt het verzoek om in de aanbiedingsbrief een passage met de buurlanden op te nemen. De heer Kransen zegt dat toe.

De voorzitter concludeert dat de concepten zijn vastgesteld met inachtneming van de gemaakte opmerkingen. De stukken worden naar de gemeenteraden gestuurd die vervolgens tot 21 oktober a.s. een reactie kunnen geven, waarna definitieve vaststelling in de AB-vergadering van 10 december a.s. aan de orde is.

9. Locatie duikteam

De heer Boumans verwijst naar de uitgebreide discussie die in het najaar is gevoerd over de toekomst van de VNOG. Gesprekken over brandweervrijwilligers en materieel zijn altijd pijnlijk en ingewikkeld. In de vergadering van 15 januari jl. heeft het AB besloten om terug te gaan van twee naar één duikteam. Het besluit is ingegeven door het veiligheidsprofiel en de beschikbare financiën. Afsproken is dat er een onderzoek zou plaatsvinden over welk duikteam zou moeten blijven. Dat onderzoek heeft geleid tot de nu voorliggende keuze om het vrijwillige duikteam van de post Harderwijk te continueren en dat van post Heerde te sluiten. Dat is heel ingrijpend en de heer Boumans benadrukt dat er heel veel waardering is voor de inzet van beide duikteams. Het DB heeft kennisgenomen van de brieven van mevrouw Koops.

Mevrouw Koops geeft aan dat de uitkomst van het onderzoek als een bom is ingeslagen in de gemeente Heerde. Raadsleden spraken hun verontwaardiging uit, zijn geschokt en verontwaardigd. Het rapport stelt dat de ploeg in Harderwijk toekomstbestendiger is, terwijl daar vijf duikers zijn en in Heerde negen. De uitruktijd in Harderwijk is 9,5 minuut en in Heerde 5,5 minuut. De paraatheid overdag in Harderwijk is niet altijd goed en in Heerde bijna 100%. Alles wordt afgezet tegen de redenering dat er nou eenmaal meer mensen in Harderwijk wonen. Qua maatschappelijke impact zou Apeldoorn meegeteld moeten worden voor Heerde. Harderwijk heeft al 15 jaar moeite met werven; die historie is niet meegenomen in het rapport. In het rapport staat dat locaties in Putten niet bereikt kunnen worden als locatie Harderwijk wordt gesloten. In het rapport is locatie Bunschoten niet meegenomen. De goede argumenten ontbreken in het rapport. Het voorliggende voorstel is niet alleen te kiezen voor Harderwijk als locatie maar ook om het duikteam van Harderwijk te laten groeien naar minimaal 12 duikers. Het laten verdwijnen van een duikteam is ingegeven door een bezuiniging van € 44.000. De duikers moeten worden opgeleid ad € 15.000 p.p., er moet worden getraind, gecertificeerd en geworven. We kunnen nu bezuinigen door één ploeg te formeren op twee locaties. De collega's worden opgeroepen hier goed over na te denken. Met het voorliggende voorstel wordt het duurder – minimaal € 100.000 – terwijl de opdracht was te bezuinigen. Deze financiële kanttekening is niet bij het voorstel gevoegd. Daarnaast komt met dit voorstel ook de veiligheid onder druk te staan, omdat het langer duurt locaties te bereiken als bijvoorbeeld Apeldoorn Noord. Mevrouw Koops verzoekt het AB het besluit aan te houden. Daartoe is amendement 2 ingediend. Amendement 1 gaat om het voorkomen van de kosten van minstens € 100.000 door nu al te kiezen voor één ploeg op twee locaties. Heerde zal immers moeten bijspringen zolang Harderwijk niet op sterkte is. Na twee jaar kan dit geëvalueerd worden en dan wordt pas een besluit genomen over wat verstandig is. Dan zijn ook de financiën meer inzichtelijk.

De heer Stapelkamp snapt de zorg. Bij Groenlo/Eibergen is blijkbaar al sprake van samenwerking. Wellicht is het verstandig de capaciteit van Heerde te benutten. De reactie van het DB wordt afgewacht.

De heer Van Schaik merkt op dat meerdere personen zich in 2018 hebben aangemeld als vrijwilliger voor het duikteam in Harderwijk. Omdat niet duidelijk was of het duikteam zou blijven, zijn deze mensen destijds niet opgeleid. In de vorige vergadering hebben Heerde en Harderwijk gezamenlijk een amendement ingediend voor één duikteam op twee locaties. Het amendement vandaag wordt niet gesteund omdat daarmee voorbijgegaan wordt aan het besluit dat het AB in januari heeft genomen.

Mevrouw Koops benadrukt dat het verzoek is het besluit aan te houden. Gebruik de komende twee jaar om te evalueren. Nu besluiten is kapitaalvernietiging.

De heer Boumans begrijpt de argumentatie van collega Koops, daar is geen misverstand over. Er ligt echter de realiteit van het AB-besluit van 15 januari jl.

De heer Kransen voegt toe dat bij instandhouding twee keer 12 duikers nodig zijn. De financiële voordelen van één duikteam worden pas op de langere termijn werkelijkheid. Het feit dat het duurder wordt, heeft te maken met de kwaliteitsslag. De meerkosten bovenop de mensen die al in dienst zijn, bedragen € 44.000 en er moet in de kwaliteit geïnvesteerd worden.

Mevrouw Koops benadrukt dat het duurder wordt. Er moeten mensen afvloeien en er moet geïnvesteerd worden in de opleiding van nieuwe duikers. Als dat allemaal gerealiseerd is, wordt het voordeliger maar de situatie kan ook nu gecreëerd worden door uit te gaan van één ploeg op twee locaties. De financiële aspecten zijn in haar optiek niet goed neergezet.

De heer Kransen antwoordt dat de kosten voor het op niveau brengen plus het feit dat er voldoende duikers zijn al in de begroting zitten. Dat is niet als bezuinigingsoperatie opgevoerd. Elders zijn al duikteams opgeheven en dat heeft op de langere termijn tot kostenbesparing geleid.

Er liggen twee amendementen van mevrouw Koops voor.
Amendement 1 betreft het samenvoegen van de huidige duikteams in Harderwijk en Heerde tot één duikteam en deze vervolgens op twee locaties te positioneren.
Amendement 2 is om het besluit aan te houden.
De amendementen worden in stemming gebracht.

De heer Van Dijk geeft aan dat het wel goed was geweest als beide amendementen waren meegenomen in de toelichting van de portefeuillehouder en de directeur.

De heer Stapelkamp wil bij afwijzing van het tweede amendement graag een toelichting wat voor de komende 5 jaar de financiële gevolgen zijn van dit besluit. De voorzitter zegt dit toe.

Het amendement 1 wordt met 36 stemmen tegen en 1 voor verworpen.
Het amendement 2 wordt met 28 stemmen tegen en 9 voor verworpen³.

De voorzitter verzoekt mevrouw Koops aan de vrijwilligers over te brengen dat dit besluit past in de eerder ingezette lijn en de daarbij behorende besluiten.

De vergadering besluit conform voorstel met inachtneming van de gemaakte opmerkingen.

³ Zie noot 1, overigens heeft het wel of niet meetellen van de daarin genoemde stemmen geen invloed op de uitkomst. Gedurende deze stemmingen hadden twee AB-leden inmiddels de vergadering verlaten, hun stem had echter ook geen invloed op de uitkomst gehad.

10. Bezwaarschrift Toekomstvisie college van B&W Putten

Het voorstel van het DB is dit bezwaarschrift niet ontvankelijk te verklaren en te verwijzen naar de bijgevoegde brief.

De heer Lamboij licht toe dat de gemeenteraad aanvankelijk twijfels had over de status van het besluit rondom het dekkings- en spreidingsplan. Om dat helder te krijgen is een bezwaarschrift ingediend. Vervolgens kwam een brief terug vanuit het DB dat feitelijk niet te beschouwen is als een reactie op het bezwaarschrift. Daar is een reactie op teruggestuurd. Inmiddels ligt er een reactie die gewag maakt van de geschillenregeling hetgeen niet te volgen is. Waarom heeft de VNOG het bezwaarschrift dan toch behandeld als bezwaarschrift? Het gaat niet om de gemeenschappelijke regeling maar om het besluit dat genomen is. Vandaar de gang naar de rechter.

De vergadering besluit conform voorstel.

- 11. Crisisstructuur COVID-19**
- 12. Organisatorische situatie VNOG**
- 13. Rondvraag**

De agendapunten 11, 12 en 13 vervallen wegens tijdgebrek. Voor zover van toepassing worden deze meegenomen bij de volgende bijeenkomst van het AB op 8 juli a.s.

14. Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering, met dank aan allen.

Aldus vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland op 29 oktober 2020.

drs. D.G.L. Kransen
secretaris

dhr. A.J.M. Heerts
voorzitter

Lijst van openbare besluiten van de vergadering van het algemeen bestuur Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland te Apeldoorn

Vergadering: 25 juni 2020

1. Opening

-

2. Concept verslag en besluitenlijst d.d. 15 januari 2019

Het algemeen bestuur stelt het verslag - met de gemaakte opmerkingen van de heer Baat - en de openbare besluitenlijst vast.

3. Ingekomen stukken en mededelingen

Het algemeen bestuur neemt kennis van de schriftelijke mededelingen en ingekomen stukken.

4. Scenario's vorming toekomstige arbeidsvoorwaardenvorming

Het algemeen bestuur besluit:

1. De voorkeur uit te spreken voor scenario 2, te weten het oprichten van een eigen werkgeversvereniging voor Veiligheidsregio's.
2. Deze voorkeur middels bijgevoegde brief aan het Veiligheidsberaad kenbaar te maken.

5a. Definitieve jaarstukken VNOG 2019

Het algemeen bestuur besluit:

1. De jaarstukken 2019 vast te stellen.
2. De (restant) kredieten van 2019 naar 2020 over te hevelen conform bijlage 2 bij de jaarstukken.
3. De kredietoverschrijding conform bijlage 2 van de jaarstukken te autoriseren.

5b. Bestemming jaarrekeningresultaat 2019

Het algemeen bestuur besluit:

1. Een tijdelijke (tot eind 2023) bestemmingsreserve 'veranderkosten organisatieontwikkeling' in te stellen met een maximale hoogte van € 1.040.000 en van het resultaat € 540.000 hiervoor te bestemmen.
2. Een tijdelijke (tot eind 2027) bestemmingsreserve 'flankerende kosten dekkings- en spreidingsplan' in te stellen met een maximale hoogte van € 360.000 en van het resultaat € 360.000 hiervoor te bestemmen.
3. Een egalisatiereserve 'inzetten (uitruk)' in te stellen, zonder einddatum en met een maximale hoogte van € 400.000 en van het resultaat € 250.000 hiervoor te bestemmen.
4. Van het resultaat € 50.000 toe te voegen aan de egalisatiereserve 'kapitaallasten'.
5. Van het resultaat € 46.000 en € 50.000 ten gunste te laten komen van de exploitatie 2020 en daartoe begrotingswijziging 2020-8 vast te stellen.
6. Van het resultaat € 2.118.264 te bestemmen voor de bedrijfsvoeringreserve.
7. Van het resultaat € 734.218 te bestemmen voor de algemene reserve.
8. Op het moment dat de uitgangspunten voor de financiële weerbaarheid opgenomen zijn in de Kadernota 2022-2025 te bezien of de reserves, conform de nieuwe uitgangspunten, van voldoende omvang zijn of dat een deel van het positieve resultaat 2019 wordt teruggestort aan de gemeenten.

6. Programmabegroting 2021-2024

1. De ingediende zienswijzen van de gemeenten te betrekken bij de besluitvorming.
2. De Programmabegroting 2021-2024 vast te stellen.
3. De kredieten voor 2021 (bijlage 8A van de begroting) toe te kennen.
4. De aanbestedingskalender 2021 (bijlage 8B van de begroting) vast te stellen.
5. De vastgestelde begroting ter kennisname via de colleges aan te bieden aan de gemeenteraden en ter goedkeuring aan gedeputeerde staten.

7. Eerste Financiële Verkenning 2020 en technische begrotingswijziging

Het algemeen bestuur besluit:

1. De Eerste Financiële Verkenning 2020 vast te stellen.
2. De begrotingswijziging 2020-5 vast te stellen.
3. De wijzigingen in kredieten 2020, zoals opgenomen in hoofdstuk 7 van de Eerste Financiële Verkenning 2020, vast te stellen.

8. Regionaal risicoprofiel en beleidsplan

Het algemeen bestuur besluit:

1. Het concept regionaal risicoprofiel, inclusief bijlage, vast te stellen met de toevoeging van een kopje 'Buitenland'.
2. Het concept regionaal beleidsplan inclusief bijlagen vast te stellen.
3. Het incidenttype 'uitbraak onbekend virus' toe te voegen aan de uit te werken scenario's in de beleidsperiode 2021-2024.
4. Het concept regionaal risicoprofiel en beleidsplan ter bespreking en reactie aan de gemeenteraden aan te bieden middels bijgevoegde aanbiedingsbrief, waaraan wordt toegevoegd dat de concept documenten ook worden voorgelegd aan de Duitse buurregio's.

9. Locatie vrijwillig duikteam

Het algemeen bestuur besluit:

1. Het vrijwillig duikteam van Harderwijk aan te wijzen als duikteam van de VNOG.
2. Het duikteam van Harderwijk de komende twee jaar op een sterkte te brengen van minimaal 12 duikers.
3. Het vrijwillig duikteam van Heerde op het moment dat het duikteam van Harderwijk volledig operationeel is, op te heffen.

10. Bezwaarschrift Toekomstvisie college van B&W Putten

Het algemeen bestuur besluit:

1. Het bezwaarschrift van het college van B&W Putten niet-ontvankelijk te verklaren.
2. Het college van Putten te informeren middels bijgevoegde brief (bijlage 1).

11. Crisisstructuur COVID-19

a. GRIP 4 situatie/Spoodwet

b. Zomerperiode

Gelet op de tijd doorgeschoven naar de extra AB-vergadering Corona van 8 juli a.s.

12. Organisatorische situatie VNOG

Gelet op de tijd doorgeschoven naar de extra AB-vergadering Corona van 8 juli a.s.

13. Rondvraag

-

14. Sluiting

-

Aldus vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland van 29 oktober 2020.

drs. D.G.L. Kransen
secretaris

A.J.M. Heerts
voorzitter

Lijst van openbare besluiten van de vergadering van het algemeen bestuur Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland te Apeldoorn

Vergadering: 25 juni 2020

1. Opening

-

2. Concept verslag en besluitenlijst d.d. 15 januari 2019

Het algemeen bestuur stelt het verslag - met de gemaakte opmerkingen van de heer Baat - en de openbare besluitenlijst vast.

3. Ingekomen stukken en mededelingen

Het algemeen bestuur neemt kennis van de schriftelijke mededelingen en ingekomen stukken.

4. Scenario's vorming toekomstige arbeidsvoorwaardenvorming

Het algemeen bestuur besluit:

1. De voorkeur uit te spreken voor scenario 2, te weten het oprichten van een eigen werkgeversvereniging voor Veiligheidsregio's.
2. Deze voorkeur middels bijgevoegde brief aan het Veiligheidsberaad kenbaar te maken.

5a. Definitieve jaarstukken VNOG 2019

Het algemeen bestuur besluit:

1. De jaarstukken 2019 vast te stellen.
2. De (restant) kredieten van 2019 naar 2020 over te hevelen conform bijlage 2 bij de jaarstukken.
3. De kredietoverschrijding conform bijlage 2 van de jaarstukken te autoriseren.

5b. Bestemming jaarrekeningresultaat 2019

Het algemeen bestuur besluit:

1. Een tijdelijke (tot eind 2023) bestemmingsreserve 'veranderkosten organisatieontwikkeling' in te stellen met een maximale hoogte van € 1.040.000 en van het resultaat € 540.000 hiervoor te bestemmen.
2. Een tijdelijke (tot eind 2027) bestemmingsreserve 'flankerende kosten dekkings- en spreidingsplan' in te stellen met een maximale hoogte van € 360.000 en van het resultaat € 360.000 hiervoor te bestemmen.
3. Een egalisatiereserve 'inzetten (uitruk)' in te stellen, zonder einddatum en met een maximale hoogte van € 400.000 en van het resultaat € 250.000 hiervoor te bestemmen.
4. Van het resultaat € 50.000 toe te voegen aan de egalisatiereserve 'kapitaallasten'.
5. Van het resultaat € 46.000 en € 50.000 ten gunste te laten komen van de exploitatie 2020 en daartoe begrotingswijziging 2020-8 vast te stellen.
6. Van het resultaat € 2.118.264 te bestemmen voor de bedrijfsvoeringreserve.
7. Van het resultaat € 734.218 te bestemmen voor de algemene reserve.
8. Op het moment dat de uitgangspunten voor de financiële weerbaarheid opgenomen zijn in de Kadernota 2022-2025 te bezien of de reserves, conform de nieuwe uitgangspunten, van voldoende omvang zijn of dat een deel van het positieve resultaat 2019 wordt teruggestort aan de gemeenten.

6. Programmabegroting 2021-2024

1. De ingediende zienswijzen van de gemeenten te betrekken bij de besluitvorming.
2. De Programmabegroting 2021-2024 vast te stellen.
3. De kredieten voor 2021 (bijlage 8A van de begroting) toe te kennen.
4. De aanbestedingskalender 2021 (bijlage 8B van de begroting) vast te stellen.
5. De vastgestelde begroting ter kennisname via de colleges aan te bieden aan de gemeenteraden en ter goedkeuring aan gedeputeerde staten.

7. Eerste Financiële Verkenning 2020 en technische begrotingswijziging

Het algemeen bestuur besluit:

1. De Eerste Financiële Verkenning 2020 vast te stellen.
2. De begrotingswijziging 2020-5 vast te stellen.
3. De wijzigingen in kredieten 2020, zoals opgenomen in hoofdstuk 7 van de Eerste Financiële Verkenning 2020, vast te stellen.

8. Regionaal risicoprofiel en beleidsplan

Het algemeen bestuur besluit:

1. Het concept regionaal risicoprofiel, inclusief bijlage, vast te stellen met de toevoeging van een kopje 'Buitenland'.
2. Het concept regionaal beleidsplan inclusief bijlagen vast te stellen.
3. Het incidenttype 'uitbraak onbekend virus' toe te voegen aan de uit te werken scenario's in de beleidsperiode 2021-2024.
4. Het concept regionaal risicoprofiel en beleidsplan ter bespreking en reactie aan de gemeenteraden aan te bieden middels bijgevoegde aanbiedingsbrief, waaraan wordt toegevoegd dat de concept documenten ook worden voorgelegd aan de Duitse buurregio's.

9. Locatie vrijwillig duikteam

Het algemeen bestuur besluit:

1. Het vrijwillig duikteam van Harderwijk aan te wijzen als duikteam van de VNOG.
2. Het duikteam van Harderwijk de komende twee jaar op een sterkte te brengen van minimaal 12 duikers.
3. Het vrijwillig duikteam van Heerde op het moment dat het duikteam van Harderwijk volledig operationeel is, op te heffen.

10. Bezwaarschrift Toekomstvisie college van B&W Putten

Het algemeen bestuur besluit:

1. Het bezwaarschrift van het college van B&W Putten niet-ontvankelijk te verklaren.
2. Het college van Putten te informeren middels bijgevoegde brief (bijlage 1).

11. Crisisstructuur COVID-19

a. GRIP 4 situatie/Spoodwet

b. Zomerperiode

Gelet op de tijd doorgeschoven naar de extra AB-vergadering Corona van 8 juli a.s.

12. Organisatorische situatie VNOG

Gelet op de tijd doorgeschoven naar de extra AB-vergadering Corona van 8 juli a.s.

13. Rondvraag

-

14. Sluiting

-

Aldus vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland van 29 oktober 2020.

drs. D.G.L. Kransen
secretaris

A.J.M. Heerts
voorzitter

Adviesnotitie Coronacrisis: van 'moeten' naar 'willen' samenwerken

Ontwikkelingen, implicaties Tijdelijke wet maatregelen covid-19 en keuzes rond de Corona-aanpak

1. Aanleiding & doel

Aanleiding De situatie rond COVID-19 is hoog dynamisch. De Coronacrisis heeft grote impact op ons dagelijks leven: van de risico's voor de gezondheid tot de sociale en economische gevolgen. De situatie verandert voortdurend. We weten meer over het virus dan in maart van dit jaar. Ook hebben we ervaring opgedaan met verschillende maatregelen; met de zorg, de intelligente lock down en de opeenvolgende versoepelingen. En recent de regionale maatregelen en nieuwe, strengere landelijke maatregelen. Maar er blijven ook veel onzekerheden over.

De opgaven die er liggen zijn aanzienlijk. Zowel in de crisisbeheersing als in het dempen van de negatieve maatschappelijke effecten. Eén van de uitdagingen voor gemeenten en veiligheidsregio's is het komen tot een wijze van samenwerken en organiseren die past bij deze opgaven. In veel veiligheidsregio's wordt de komst van de Tijdelijke wet maatregelen covid-19 gezien als een belangrijk moment om opnieuw keuzes te maken over de organisatie in het licht van veranderende verantwoordelijkheden. Hierbij spelen bestuurlijk de nodige vragen over wat de implicaties zijn aan de wet: van de precieze verantwoordelijkheden tot de wijze van betrekken van de gemeenteraad. Nu de wet is behandeld in de Tweede Kamer is steeds duidelijker wat er gaat veranderen. Natuurlijk kunnen er nog veranderingen volgen, maar er is genoeg informatie om de implicaties te doordenken. Een extra reden om te reflecteren op de huidige wijze van organiseren is de lange duur van de crisis en de belasting van betrokken professionals. Deze ontwikkelingen zijn de aanleiding voor deze adviesnotitie.

Doel Het doel van de notitie is het informeren van het lokaal bestuur over de ontwikkelingen en veranderende verantwoordelijkheden en het bieden van input voor de regionale reflectie. Het advies is om de genoemde bestuurlijke keuzes regionaal te agenderen en te bespreken. Hierbij kunnen eigen leerpunten en een eventuele (tussentijdse) evaluatie worden benut. De handreiking is bedoeld voor voorzitters veiligheidsregio, burgemeesters en strategisch adviseurs.

De notitie bevat:

- a) een toelichting op relevante ontwikkelingen, zowel wat betreft de uitdagingen als de verantwoordelijkheden en samenwerking. Hierbij is er bijzondere aandacht voor de Tijdelijke wet maatregelen Covid-19 en het samenspel tussen Rijk en veiligheidsregio;
- b) een overzicht van mogelijke bestuurlijke keuzes om regionaal te agenderen:
 1. Expliciet maken van verwachtingen en behoeften
 2. De wijze van organiseren met hierbij enkele adviezen over de richting
 3. Afspraken over informatievoorziening en —verwerking
 4. Een passend kader voor handhaving, ontheffen en aanwijzen van locaties voor maatregelen
 5. De wijze en scope van intergemeentelijke samenwerking in het dempen van de negatieve maatschappelijke impact
- c) een toelichting op de mogelijk wijze van betrekken van wethouders en gemeenteraad.

De handreiking is ontwikkeld door de VNG en het COT Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement waarbij uitgebreide input vanuit veiligheidsregio's is benut evenals input vanuit het landelijke programma Covid-19.

Leeswijzer Deze notitie heeft de volgende opbouw. In **paragraaf 2** geven we een korte schets van de **uitdagingen en ontwikkelingen** in de komende weken en maanden. We lichten vervolgens de voorgenomen wet toe en gaan in op de regionale inschaling en de afstemming met het Rijk. In **paragraaf 3** duiden we de implicaties van de veranderende verantwoordelijkheden en andere ontwikkelingen voor de samenwerking. Hierbij delen we ook enkele observaties over de **huidige praktijk**. Dit is belangrijk context bij de bestuurlijke keuzes die centraal staan in **paragraaf 4**. We benoemen **vijf bestuurlijke keuzes** met hierbij steeds een toelichting en een advies. We sluiten de handreiking af met een advies over het betrekken van de **gemeenteraad** in **paragraaf 5**. In de bijlage schetsen we de ontwikkelingen in het samenspel tussen rijk en regio (waaronder de inschaling van regio's en de keuze voor maatregelen) .

2. Ontwikkelingen die van invloed zijn op de rolverdeling en samenwerking

In deze paragraaf geven we een korte schets van de uitdagingen voor de komende tijd. We gaan vervolgens dieper in op enkele uitdagingen die te maken hebben met de verantwoordelijkheden en de samenwerking.

2.1 Korte samenvatting van de uitdagingen

Het doel van de crisisaanpak is om het virus maximaal te controleren, daarbij is het van belang de zorg niet te overbelasten, kwetsbaren te beschermen en zoveel mogelijk zicht op en inzicht in het virus te krijgen en te houden. Dit naast het beperken van de economische en sociale impact. De huidige situatie en de waarschijnlijke ontwikkelingen in de komende maanden brengen grote uitdagingen met zich mee voor de regionale en lokale crisispartners. Deze uitdagingen vergen een goede samenwerking lokaal, in de veiligheidsregio en in de samenwerking met het Rijk. Hierin heeft iedere partner een eigen rol met bijbehorende verantwoordelijkheden en bevoegdheden.

Enkele terugkerende uitdagingen

Voorbeelden van overkoepelende uitdagingen zijn het:

- blijvend bijdragen aan preventie
- blijvend realiseren van passend bron- en contactonderzoek & testen
- beperken van verdere besmettingen bij clusters en/of haarden: 'doven'
- bieden van passende zorg: Corona-zorg en reguliere zorg
- dempen van negatieve maatschappelijke impact (economisch, sociaal en fysiek) met een combinatie van steunmaatregelen, verruiming en investeringen
- omgaan met (dreigende) verstoringen van de openbare orde en het omgaan met demonstraties

Bij al deze uitdagingen spelen ook het blijvend bouwen aan en onderhouden van draagvlak voor de maatregelen onder de bevolking door middel van een actieve dialoog, passende communicatie en de balans tussen grenzen stellen (toezicht en handhaving) en perspectief bieden. En dit alles binnen de democratische legitimiteit.

Hierbij komen ook uitdagingen in de samenwerking tussen crisispartners, zoals:

- het komen tot afstemming en overeenstemming
- het realiseren van een gedeeld situationeel beeld bij professionals en bestuurders
- het kunnen werken met de landelijke routekaart, de regionale inschaling en de regionale dashboards.
- het kunnen implementeren van landelijke en regionale maatregelen
- het adequaat kunnen toepassen van de bevoegdheden

Voor iedere betrokken crisispartner geldt bovendien de uitdaging om zorg te dragen voor de eigen 'fitheid' van medewerkers, het zelf toepassen van maatregelen en het borgen van de eigen en – ketencontinuïteit. Hierbij komt de benodigde aandacht voor andere risico's en mogelijke incidenten en crises.

2.2 Samenspel Rijk – decentraal: landelijke en regionale maatregelen

In de aanpak kunnen landelijke maatregelen worden getroffen. Dit zijn de basis preventieve maatregelen en waar nodig extra maatregelen die strenger kunnen zijn maar ook weer versoepeld kunnen worden. Waar mogelijk worden in respons op een lokaal/regionaal verhoogd risico ook

regionaal maatregelen getroffen. Dit vanuit de idee om onnodige negatieve impact van landelijke maatregelen te vermijden in die gebieden waar ze niet nodig zijn. Hiermee zijn afgelopen weken ervaringen opgedaan. Ook in de komende maanden kunnen regionale/lokale maatregelen aan de orde zijn.

Routekaart Om de aanpak meer voorspelbaar te maken is een landelijke routekaart ontwikkeld met een overzicht van vaste en variabele maatregelen per niveau. Er worden vier niveaus onderscheiden:

- ✓ Waakzaam
- ✓ Zorgelijk
- ✓ Ernstig
- ✓ Zeer ernstig

Er zijn signaalwaarden benoemd per niveau. Vooral over de variabele maatregelen moet nader worden afgestemd, mede op basis van de analyse van de situatie. De basismaatregelen zijn op samenkomsten, openings- en sluitingstijden en overige maatregelen. Bij 'zeer ernstig' zijn alle maatregelen landelijk; in de overige categorieën kan het ook een combinatie zijn van landelijke en regionale maatregelen.

Thema's van maatregelen

De verschillende maatregelen gaan onder meer over:

- ✓ Preventie
- ✓ Thuisbijeekkomsten
- ✓ Bijeenkomsten en evenementen
- ✓ Publieke ruimten
- ✓ Sportwedstrijden
- ✓ Alcoholverkoop
- ✓ Sectorale maatregelen
- ✓ Persoonlijke beschermingsmiddelen
- ✓ Bezoekregelingen in de zorg
- ✓ Doelgroepencommunicatie
- ✓ Omgaan met vakanties
- ✓ Contactberoepen

In deze routekaart zijn de eerder door de minister van VWS aangekondigde escalatielader en gereedschapskist verwerkt. Er is een publieksversie van de routekaart en een zogenoemde 'burgemeestersversie' waarin meer informatie staat over de maatregelen. Bij de werkwijze hoort een cyclus van overleg en een periode waarin de uitwerking van de maatregelen en de ontwikkelingen van de situatie actief worden gemonitord. De uitkomsten zijn basis – waar nodig – voor vervolgbesluitvorming. Zo ontstaat een cyclus van besluiten, monitoren, analyse en eventuele nieuwe besluiten.

Aandachtspunten bij het bepalen van de maatregelen zijn:

- ✓ Benodigde en beschikbare capaciteit
- ✓ De uitvoerbaarheid (en handhaafbaarheid) van de maatregelen
- ✓ De lokale impact (sociaal, economisch en financieel)

Regionale inschaling De balans tussen landelijke en regionale maatregelen kan sterk verschillen in de komende maanden. Vanuit landelijke maatregelen komen er op enig moment versoepelingen waarna er weer differentiatie zal zijn tussen regio's.

Om - aanvullend - te komen tot een duiding van de situatie in een regio worden regio's 'ingeschaald'. Een wijziging in niveau is steeds een startpunt voor afstemming voor afstemming tussen rijk, GGD en veiligheidsregio over de situatie en eventuele maatregelen en het is een transparante manier om het publiek te informeren. De minister van VWS stelt het inschalingsniveau vast. De maatregelen worden besproken in een zogenoemd inschalingsoverleg. Inmiddels zijn ervaringen opgedaan met het inschalingsoverleg waarbij naast ambtelijk overleg ook intensief bestuurlijk overleg plaatsvond met voorzitters veiligheidsregio en waarbij meerdere veiligheidsregio's betrokken waren. Deze werkwijze vergt gerichte voorbereiding op regionaal niveau: de analyse van de GGD van de specifieke situatie

wat betreft clusters en haarden en mogelijke verklaringen en een analyse/beeld van de mate waarin maatregelen worden nageleefd. De aanvullende maatregelen moeten een antwoord bieden op de uitdagingen en de specifieke situatie in de regio of lokaal. Ook kan het gaan om extra sectorale of landelijke maatregelen. De bredere ontwikkelingen worden ook besproken in het veiligheidsberaad.

2.3 Organisatie: landelijke projectorganisatie

Aansluiting veiligheidsregio's en VNG op nationale organisatie Vanaf eind juni is de nationale crisisorganisatie afgeschaald naar een actieve waakvlam constructie en is er gewerkt met een programma-DG met het oog op de lange termijn effecten van de coronacrisis en op de voorbereiding op een mogelijke tweede golf later in het jaar. Met de inzet van de programmaorganisatie moest de aanpak meer duurzaam worden vormgegeven en georganiseerd. Met het oplopende aantal besmettingen en stevige landelijke maatregelen is er opnieuw een actieve rol voor de NCTV als het gaat om de coördinatie van de acute crisisaspecten.

Er is en wordt gewerkt met onder meer de volgende organen:

- Een directeurenoverleg COVID-19 (DOC)
- Een Ambtelijke Commissie COVID-19 (ACC)
- Een Ministeriële Commissie COVID-19 (MCC)

Er wordt gewerkt met dashboards en andere incidentinformatie zodat waar nodig respons kan plaatsvinden op ontwikkelingen en incidenten. Hierover vindt op vaste momenten overleg plaats tussen direct betrokken departementen. Veiligheidsregio's, de politie en de VNG zijn vertegenwoordigd in het directeurenoverleg.

Sinds begin oktober zijn er nieuwe afspraken gemaakt en zijn de voorzitters veiligheidsregio vertegenwoordigd in de MCC (via de voorzitter Veiligheidsberaad en de portefeuillehouder GHOR). Ook het LOT-C is opnieuw actief met een aangepast opdracht.¹ Vanaf 14 oktober is ook het Nationaal Kernteam Crisiscommunicatie opnieuw opgestart.

Samenwerking binnen de VNG In de fase na de acute crisisfase, heeft de VNG een Bestuurlijke Gemeentelijke Klankbordgroep Covid-19 opgericht om de VNG te adviseren over de ontwikkelde en te ontwikkelen dienstverlening in de transitiefase en om ervaringen uit te wisselen. In de interbestuurlijke variant hiervan zijn ook het Rijk, provincies en waterschappen vertegenwoordigd.

2.4 Tijdelijke wet maatregelen Covid-19

Veranderingen in verantwoordelijkheden en bevoegdheden Er is in de afgelopen maanden veel aandacht geweest voor het komen tot een wet als alternatief voor de huidige noodverordeningen. Op het moment van schrijven is een aangepast wetsvoorstel van de Rijdelijke wet maatregelen Covid-19 (Twm) behandeld en aangenomen in de Tweede Kamer. Wat duidelijk is, is dat ook in de situatie dat de wet ingaat de regie bij de minister van VWS ligt. De Twm vormt de formele wettelijke basis die nader uitgewerkt wordt in een ministeriële regeling. In het huidige wetsvoorstel zijn er specifieke bevoegdheden voor de voorzitter veiligheidsregio en voor de burgemeester. De informatie die er op het moment van schrijven is, is benut in de onderstaande uitwerking zodat het gesprek over de implicaties kan worden gestart.

Centrale regie en uitzonderingen waarin er enige ruimte is voor maatwerk

Uitgangspunt van de wet is dat maatregelen ter bestrijding van de epidemie centraal, namelijk bij ministeriële regeling, worden vastgesteld, waarbij differentiatie mogelijk is tussen bijvoorbeeld gemeenten (en zodoende ook tussen bijvoorbeeld regio's). Dit betekent dat in beginsel bij ministeriële regeling wordt bepaald welke maatregelen landelijk, regionaal of lokaal gelden. Daar waar de bestrijding lokaal kan, wordt met dit wetsvoorstel en onderliggende uitvoeringsregelingen ruimte gemaakt voor lokale afwegingen. Het wetsvoorstel bevat reeds een aantal ontheffings- en bevelsbevoegdheden voor burgemeesters in concrete gevallen. Dat zijn echter geen bevoegdheden waarmee zij zelf maatregelen

¹ Zie bijvoorbeeld het gerealiseerde Samenwerkingsplatform Arbeidsmigranten en COVID-19

aan en uit kunnen zetten indien de lokale omstandigheden – zoals een plotselinge stijging van het aantal besmettingen – daartoe nopen. Ook wordt het mogelijk om bij het uitwerken van maatregelen in een ministeriële regeling te bepalen dat de burgemeester bevoegd is om in de gemeente (gebieden met) plaatsen aan te wijzen waar de desbetreffende maatregelen gelden. Zo kan de burgemeester een maatregel een bredere geografische reikwijdte geven als dat volgens hem nodig is, maar ook de reikwijdte ervan beperken als het volgens hem mogelijk is om af te schalen.

Burgemeester In vergelijking met de situatie waarin de noodverordeningen golden, wordt de rol van de burgemeester groter. Dit betreft de mogelijkheden tot

- a) Ontheffen. In bijzondere gevallen en na advies van de GGD mag hij een uitzondering geven op onder andere het verbod tot groepsvorming in een aangewezen plaats, het openstellen van een publieke plaats of het houden van een evenement. Bij het besluit over de ontheffing betreft de burgemeester zo zorgvuldig mogelijk de gemeenteraad en het college van B&W.
- b) Handhaven door middel van aanwijzingen, bevelen en een last onder bestuursdwang of dwangsom. De burgemeester krijgt een bevoegdheid om bevelen te geven die nodig zijn om de naleving van regels te verzekeren als mensen zich op openbare plaatsen niet aan de gedragsregels (kunnen) houden of om activiteiten of gedragingen vanuit besloten plaatsen (geen woning) te beëindigen als er ernstige vrees dat hierdoor verspreiding van het virus wordt veroorzaakt. En;
- c) Bepalen van de plaatsen waar maatregelen gelden. Dit kan alleen als dit in de desbetreffende ministeriële regeling als mogelijkheid wordt benoemd. Te denken valt aan het aanwijzen van plaatsen waar een groepsvormingsverbod geldt (de ministeriële regeling bepaalt dan het maximaal aantal personen per groep) of het aanwijzen van plaatsen waar strengere regels gelden voor evenementen (de ministeriële regeling bepaalt welke regels dat zijn). Het uitwerken van de omstandigheden waaronder dergelijke maatregelen kunnen worden ingezet blijft een bevoegdheid van de minister. De burgemeester moet bij het uitoefenen van deze bevoegdheid vereisten van noodzakelijkheid en proportionaliteit in acht nemen. Deze wijziging bevordert de mogelijkheden om maatregelen gericht en proportioneel in te zetten op basis van de actuele lokale omstandigheden.

In tegenstelling tot wat soms lijkt in de berichtgeving, kan de burgemeester niet zelfstandig nieuwe maatregelen introduceren. Wel kan de burgemeester gebruik maken van reguliere bevoegdheden op basis van de Gemeentewet zolang deze niet strijdig zijn met de Twm en/of ministeriële regelingen.

Met de wet worden de meeste artikelen die zijn genoemd in artikel 39, eerste lid, WvR voor de bestrijding van deze epidemie weer uitgeoefend door de burgemeester in plaats van door de voorzitter veiligheidsregio. Het gaat om toepassing van bevoegdheden uit de Wet veiligheidsregio's, de Gemeentewet, de Wet openbare manifestaties, en om het gezag over de politie en de Koninklijke marechaussee op grond van de Politiewet 2012.

Voorzitter veiligheidsregio De rol van de voorzitter veiligheidsregio wordt kleiner. De voorzitter is uitsluitend bevoegd tot de uitoefening van die Twm-bevoegdheden als de minister van VWS daartoe heeft besloten vanwege dreigende gevolgen van meer dan plaatselijke betekenis voor de bestrijding van de epidemie (artikel 58d). Dit geldt bijvoorbeeld ook voor eventuele bevoegdheden van de burgemeester om plaatsen aan te wijzen, die indien de minister van VWS daartoe besluit, overgaan naar de voorzitter veiligheidsregio. Hierbij wordt in de toelichting op de gewijzigde wet benoemd dat het niet altijd nodig zal zijn om deze stap te zetten als burgemeesters onderling de aanpak goed af kunnen stemmen. Hierbij is blijvend van belang dat de voorzitter veiligheidsregio over intergemeentelijke afstemming wordt geïnformeerd. Ook na de inwerkingtreding van de wet behouden de voorzitters van de veiligheidsregio's een coördinerende rol binnen de regio. Gegevens en inlichtingen over de lokale omstandigheden, worden onder de Twm met tussenkomst van de voorzitters van de veiligheidsregio's aan de minister van VWS verstrekt (artikel 58t, tweede en derde lid). Als voorzitter van het regionaal beleidsteam heeft de voorzitter van de Veiligheidsregio ook een belangrijke rol bij de afstemming tussen de gemeenten onderling.

De voorzitters behouden enkele specifieke bevoegdheden in het kader van de Wet Publieke gezondheid zoals het in isolatie of quarantaine plaatsen van personen en maatregelen gericht op gebouwen, goederen en vervoersmiddelen (het controleren op besmetting, bijvoorbeeld door middel

van het nemen van monsters en het bij concreet besmettingsgevaar zo nodig sluiten van gebouwen en terreinen).²

In de wet wordt bijzondere aandacht gegeven aan het reguleren van alcohol gebruik omdat dit van invloed kan zijn op het gedrag en daarmee op de benodigde preventie. Gemeenten hebben zelf ruimte om te beslissen tot beperking van het gebruik van alcohol, maar voor de bestrijding van de epidemie of een directe dreiging daarvan kan het noodzakelijk zijn om op centraal niveau, bij ministeriële regeling, hiertoe te besluiten. Dat kan een regel zijn die landelijk van toepassing is, of die in de ministeriële regeling wordt toegespitst op bepaalde gemeenten of regio's.

College van B&W en Gemeenteraad De mogelijkheid van lokaal maatwerk is mede bedoeld om de lokale democratische legitimiteit te versterken. De wet bevordert de mogelijkheden tot lokaal debat over de maatregelen: over de inzet van eventuele aanwijzingsbevoegdheden kan debat plaatsvinden met de gemeenteraad. Dit geldt ook voor de ontheffingen en voor het beleid/de afwegingen achter de handhaving. Hierbij moet wel rekening worden gehouden met het feit dat er landelijke kaders zijn en blijven en dat in ministerie regeling voorwaarden kunnen worden gesteld. Het blijft zaak om duidelijk toe te lichten waar lokale ruimte zit.

In de wet is expliciet gemaakt dat de burgemeester verantwoording aflegt aan de gemeenteraad conform de reguliere bepalingen in de gemeentewet. De burgemeester moet de betrokkenheid van de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders waarborgen. De burgemeester moet wethouders de informatie geven over de uitoefening van zijn bevoegdheden die zij nodig hebben voor de uitoefening van de taken van het college.

In de wet is ook bepaald dat de voorzitter veiligheidsregio tussentijds verantwoording moet afleggen. Na in werking treden van de wet moet de voorzitter dit doen voor de periode vanaf het begin van de crisis tot dat moment. Na afloop van de crisis moet opnieuw verantwoording worden afgelegd.

Verantwoording afleggen door de voorzitter veiligheidsregio

De voorzitter van de veiligheidsregio brengt na afloop van een ramp of crisis van meer dan plaatselijke betekenis, in overeenstemming met de burgemeesters die deel uitmaakten van het regionaal beleidsteam, schriftelijk verslag uit aan de raden van de getroffen gemeenten over het verloop van de gebeurtenissen en de besluiten die hij heeft genomen. Hij vermeldt daarbij of een burgemeester gebruik heeft gemaakt van de bevoegdheid schriftelijk bezwaar aan te tekenen.

De voorzitter van de veiligheidsregio beantwoordt, in overeenstemming met de burgemeesters die deel uitmaakten van het regionaal beleidsteam, schriftelijk de vragen die de raden na ontvangst van het verslag stellen. De voorzitter van de veiligheidsregio verstrekt in een raad van een gemeente uit deze veiligheidsregio mondelinge inlichtingen over de besluiten, bedoeld in het eerste lid, indien de desbetreffende raad daarom verzoekt. De raad informeert hierover de commissaris van de Koning. Indien de raad, gehoord de inlichtingen van de voorzitter van de veiligheidsregio, besluit zijn standpunt over de besluiten, bedoeld in het eerste lid, ter kennis te brengen van de minister, verloopt dit via de commissaris van de Koning. De commissaris geeft in aanvulling op het standpunt van de raad zijn eigen oordeel en informeert hierover de minister.

Een specifiek voorbeeld van de rol van de gemeenteraad is het vraagstuk rond **alcohol**. Het is nu al wel mogelijk dat op gemeentelijk niveau wordt besloten tot het instellen van *lokale* alcoholverboden. In de wet wordt bijzondere aandacht gegeven aan het reguleren van alcohol gebruik omdat dit van invloed kan zijn op het gedrag en daarmee op de benodigde preventie. Gemeenten hebben zelf ruimte om te beslissen tot beperking van het gebruik van alcohol, maar voor de bestrijding van de epidemie of een directe dreiging daarvan kan het noodzakelijk zijn om op centraal niveau, bij ministeriële regeling, hiertoe te besluiten. Dat kan een regel zijn die landelijk van toepassing is, of die in de ministeriële regeling wordt toegespitst op bepaalde gemeenten of regio's. Artikel 25a van de Drank en Horecawet biedt verder een grondslag voor de gemeenteraden om bij gemeentelijke verordening de verkoop van alcoholhoudende drank te verbieden of aan beperkingen te onderwerpen. Hier is sprake van facultatief medebewind, het is aan de gemeenteraden om te bepalen of zij hiertoe overgaan.

² Artikel 6, vierde lid, van Wpg jo. artikelen 34, vierde lid, 47, 51, 54, 55 of 56 van de Wpg.

3. Implicaties van de ontwikkelingen & observaties huidige situatie

De geschetste ontwikkelingen zijn van invloed op verschillende aspecten van de crisisaanpak- en organisatie. De overkoepelende aanpak van de crisis blijft gelijk, maar rollen veranderen, evenals informatie- en advieslijnen. Ook kunnen prioriteiten gaan veranderen. We zien in ieder geval de volgende implicaties:

De huidige ontwikkelingen hebben onder meer de volgende implicaties:

- ✓ **Clusters en haarden** De aanpak van clusters en haarden is van groot belang. Als is het zeker niet eenvoudig om hier goed zicht op te krijgen als het aantal besmettingen groot is. Hierin heeft de GGD een cruciale rol. Afhankelijk van de specifieke situatie is inzet vanuit andere disciplines van belang. Er kan een grote maatschappelijke impact zijn: van horeca tot scholen en van verpleeghuizen tot bedrijven. Los van de specifieke bevoegdheden is het belangrijk de betrokken burgemeester (en portefeuillehouder) goed te informeren en te adviseren. In de praktijk worden burgemeesters al gericht geïnformeerd en betrokken door de GGD. Hierbij is de rol van de multidisciplinaire crisisorganisatie beperkt en worden veelal specifieke specialisten betrokken, bijvoorbeeld rond communicatie of de juridische advisering. De dialoog met maatschappelijke partners over preventie en respons wordt nog belangrijker en vergt naast inzet van de GGD ook inzet van burgemeester en wethouders.
- ✓ **Samenspel met het Rijk en benodigde advisering** In het samenspel met het Rijk wordt het informeren en adviseren van de voorzitter nog belangrijker dan in eerdere fasen van de crisis. Toen lag de nadruk op het inbrengen van specifieke regionale/lokale vraagstukken in het veiligheidsberaad. Ook de komende tijd blijft dit van belang. Dit vanwege de dynamiek van landelijke en regionale maatregelen, de versoepeling die er op enig moment weer komt en – opnieuw- de mogelijkheid van regionale en de benodigde analyse van de specifieke situatie in de regio. In de afgelopen periode was zichtbaar dat in de advisering een belangrijke rol ligt bij de directie van de veiligheidsregio en specifieke adviseurs rond de voorzitter.
- ✓ **Grotere rol GGD** De GGD heeft al een sterke adviserende rol in het licht van maatregelen die kunnen worden getroffen vanuit de WPG bevoegdheid, maar deze neemt verder toe, ook richting burgemeesters bij inzet van bevoegdheden waarbij de gezondheidsrisico's een grondslag voor het handelen zijn.
- ✓ **Crisisbeheersing en beperken maatschappelijke impact komen dichterbij elkaar** Bij het treffen van landelijke en/of regionale maatregelen wordt nadrukkelijk ook gekeken naar de economische en sociale impact. Dit betekent dat het belangrijker wordt om de crisisbeheersing /infectiezieken-bestrijding en de inspanningen om de negatieve impact te beperken dichterbij elkaar te brengen. In de huidige situatie verschilt de wijze waarop dit gebeurt sterk per regio. De impact zit op veel beleidsterreinen en raakt de verantwoordelijkheid van de desbetreffende portefeuillehouders. In enkele regio's is er een vorm van burgemeestersoverleg om bestuurlijke vraagstukken te bespreken die los staan van de verantwoordelijkheid van de voorzitter van de veiligheidsregio. In de komende tijd blijft het van belang om actief na te gaan waar intergemeentelijke afstemming en/of samenwerking loont als 'plus' op bestaande wijzen van afstemming.

Na inwerkingtreding van de Twm neemt het belang van bovenstaande punten verder toe. Hierbij komen de volgende implicaties:

- ✓ **Bestuurlijke samenspel blijft belangrijk juist als verantwoordelijkheden veranderen** De voorzitter van de veiligheidsregio houdt nadrukkelijk een rol en heeft specifieke bevoegdheden. De burgemeesters hebben na inwerkingtreding van de wet een grote rol en kunnen specifieke bevoegdheden inzetten. In de huidige situatie is er ook een werkwijze waarin – los van de specifieke bevoegdheden – nadrukkelijk lokale ruimte is en lokaal benodigde besluiten soms alleen nog geformaliseerd hoeven worden vanuit de voorzitter. In de nieuwe situatie is het van belang opnieuw goede afspraken te maken over de wijze van informeren en afstemmen rond de voorgenomen inzet van bevoegdheden (zie ook verder over GRIP4).

- ✓ **Adviseren burgemeester** Het adviseren van de burgemeester over het gebruik van de bevoegdheid om te ontheffen, vergaand te handhaven en/of locaties aan te wijzen waar maatregelen gelden wordt met de komst van de wet belangrijk. Dit geldt ook voor de inzet van reguliere bevoegdheden in relatie tot Corona (zoals rond demonstraties). Dit vergt duidelijke werkprocessen en gezamenlijke kaders en afspraken. Dit met inachtneming van kaders die al worden meegegeven in de ministeriele regelingen. Dit geldt ook voor het adviseren van de voorzitter veiligheidsregio in die gevallen dat de minister bepaalt dat de voorzitter een specifieke bevoegdheid krijgt.
- ✓ **Vergroten democratische legitimiteit** Met de introductie van de nieuwe wet moet ook de democratische legitimiteit van het handelen worden versterkt. Dit betekent lokaal het actief betrekken van de gemeenteraad. Het is hierbij van belang dat voor de leden van de raad duidelijk is wat de bevoegdheden en mogelijkheden van de burgemeester zijn. Het risico is dat het beeld bestaat dat de burgemeester lokaal veel meer kan dan in werkelijkheid het geval is. Ook na inwerkingtreding van de nieuwe wet is de rol van de burgemeester beperkt: regie is landelijk. Hierbij komt dat de lokale impact van de crisis steeds inzichtelijker wordt en raden dit ook actief agenderen.
- ✓ **Afstemming en GRIP 4** Het blijft van belang dat er bestuurlijk wordt afgestemd en dat er duidelijke afspraken zijn over het elkaar informeren en waar nodig consulteren. In de wet wordt uitgegaan van een Regionaal Beleidsteam waar afstemming plaatsvindt en wordt uitgegaan van het actief houden van artikel 39 van de wet op de veiligheidsregio (maar met een beperkt aantal bevoegdheden voor de voorzitter veiligheidsregio). De voorzitter van de veiligheidsregio behoudt in dat geval als voorzitter van het regionaal beleidsteam een coördinerende rol bij onder andere de afstemming over lokale besluiten en de bestuurlijke handhaving daarvan. Het grote verschil met de huidige situatie is dat burgemeesters een grotere rol krijgen. De nadruk komt te liggen op afstemming en coördinatie en niet sec op de bevoegdheid van de voorzitter. De bevoegdheden van de voorzitter die volgen uit de Wet Publieke Gezondheid vereisen niet het werken vanuit GRIP 4. Er kan een onderscheid worden gemaakt tussen de bevoegdheden en de wijze van organiseren van de uitvoering en advisering anderzijds. De uitdaging is om – gegeven de bevoegdheden – na te gaan welke vorm van organiseren het beste past.
- ✓ **Noodverordeningen** Het huidige systeem van noodverordeningen wordt door de inwerkingtreding van de Twm in beginsel overbodig. De voorzitters van de veiligheidsregio's zullen bij de inwerkingtreding van deze wet en de ter uitvoering daarvan vastgestelde lagere regelgeving hun noodverordeningen intrekken. De voorzitters van de veiligheidsregio kunnen vervolgens geen noodverordeningen meer treffen voor de maatregelen waarin dit wetsvoorstel voorziet. De burgemeesters kunnen voor de bestrijding van de epidemie evenmin noodverordeningen vaststellen. Slechts voor uitzonderlijke spoedeisende gevallen is in artikel 58s van de Twm, tweede lid, de mogelijkheid opengehouden dat de voorzitter van de veiligheidsregio, vooruitlopend op een ministeriële regeling, op basis van een opdracht (aanwijzing) van de minister van VWS op grond van artikel 7, eerste lid, een noodverordening vaststelt, die ten hoogste twee weken kan gelden, gerekend vanaf de datum waarop de opdracht is vastgesteld. In die situatie is de noodverordening(en) van tijdelijke duur, omdat deze wordt opgevolgd door een ministeriële regeling. De uitzonderlijke spoedeisende gevallen worden niet nader omschreven.

Blijvende uitdagingen in toezicht en handhaving Toezicht en handhaving was niet eenvoudig in de afgelopen maanden, mede door voortdurende veranderingen in de maatregelen maar ook door afnemend draagvlak in de samenleving. In de praktijk is de rol van de burgemeester al groot, ook in die gevallen dat het formeel de bevoegdheid van de voorzitter is. Als de nieuwe wet in gaat komt er meer focus op de lokale situatie. Mede in het belang van de uitlegbaarheid maar ook in het belang van uitvoerende diensten zoals de politie, is het verstandig te werken met gezamenlijke kaders. Ook de onderbouwing van vergaande handhaving blijft van belang.

Blijvende uitdagingen in de communicatie Met regionale en lokale verschillen qua maatregelen wordt de externe communicatie niet eenvoudiger. Ook landelijke maatregelen en versoepelingen vergen toelichting lokaal. De dialoog met specifieke doelgroepen wordt steeds belangrijker. Steeds meer gemeenten ontwikkelen aanvullende lokale communicatie.

Grote belasting crisisfunctionarissen De belasting van crisisfunctionarissen is groot. Dit knelt steeds meer. In de praktijk zien we al meer een beweging naar meer dedicated teams en/of langere periodes van inzet. Dit om ervoor te zorgen dat professionals goed geïnformeerd zijn, zich gedurende langere tijd kunnen focussen en anderen zich kunnen richten op andere werkzaamheden. Ook crisisfunctionarissen hebben te maken met de impact van het thuiswerken en het adequaat omgaan met klachten en het bijbehorende testen.

4. Regionale keuzes

De uitdaging is om de wijze van samenwerken en organiseren optimaal af te stemmen op de geschetste uitdagingen. Er is nog maanden inzet nodig en idealiter is de wijze van organiseren dusdanig wendbaar dat deze past bij veranderende verantwoordelijkheden. En bij de dynamiek van landelijke maatregelen, versoepelingen en mogelijke nieuwe landelijke en/of regionale maatregelen. Een meer overkoepelend advies is om de aanpak meer projectmatig in te richten. Ter ondersteuning van de regionale reflectie benoemen we in deze paragraaf vijf bestuurlijke keuzes die in dit licht relevant zijn. De geschetste keuzes staan vooral voor beweging naar een meer projectmatige aanpak.

1. Expliciet maken van verwachtingen en behoeften:
2. De wijze van organiseren
3. Afspraken over informatievoorziening en –verwerking
4. Een passend kader voor handhaving en voor het ontheffen
5. De wijze en scope van intergemeentelijke samenwerking in het dempen van de negatieve maatschappelijke impact

Ook geven we een denkrichting mee. Dit zijn bestuurlijke keuzes van de voorzitter en de burgemeesters, met behoud van ieders verantwoordelijkheden. De wijze van intergemeentelijk samenwerken raakt direct de portefeuillehouders in de colleges en vergt een separaat besluit na consultatie van de portefeuillehouders (keuze 5). De precieze invulling is maatwerk en moet passen bij de desbetreffende regio. Dit zal mede afhangen van de huidige wijze van organiseren en de bestaande rolverdeling tussen veiligheidsregio en individuele gemeenten.

Keuze 1 – Expliciet maken van onderlinge verwachtingen en behoeften Het helpt om – als input voor volgende keuzes – te reflecteren op de volgende vragen:

- Wat waren de belangrijkste tussentijdse evaluatie-/leerpunten en wat betekent dit voor de rolverdeling, samenwerking en wijze van organiseren?
- Welke taken/activiteiten van de afgelopen maanden moeten vooral blijven doorgaan? En welke taken/activiteiten kunnen minder intensief of gestopt worden?
- Wat is aan individuele gemeente en waar is er een ‘plus’ in de regionale samenwerking: hoe ver gaat de regionale rol?
- Hoe willen voorzitter en burgemeesters met elkaar omgaan in het licht van de huidige verantwoordelijkheden en in de situatie dat de nieuwe wet in gaat? Qua informeren, consulteren?

Keuze 2 – De wijze van organiseren Het is belangrijk om in het licht van de uitdagingen een expliciete keuze te maken in de wijze van organiseren. Dit op advies van betrokken sleutelfunctionarissen. Vanuit de observaties in paragraaf 3 geven wij de volgende denkrichting mee.

Vanaf maart is er gewerkt in een situatie van GRIP 4 met bijbehorende crisisteam als het Regionaal Beleidsteam en het Regionaal Operationeel Team (ROT). Hierachter zaten verschillende teams vanuit de crisispartners evenals een opschaling in de zorgsector. Ook hadden gemeenten eigen crisisteam gericht op specifieke gemeentelijke vraagstukken. Gelet op de veranderende verantwoordelijkheden, de lange duur en de blijvende uitdagingen, is de vraag die beantwoord moet worden in de regio's of de huidige wijze van organiseren nog voldoende past en/of als zodanig kan worden volgehouden in de komende maanden.

Wij denken dat het vooral belangrijk is om een aantal functionaliteiten goed te borgen. Hierbij helpt het om niet alleen vanuit bestaande / reguliere teams en rollen te denken, maar de opgave centraal te stellen. Het is aan de professionals en bestuurders zelf om na te gaan in hoeverre en op welke wijze de functionaliteit nu reeds zijn geborgd in de huidige organisatie. De uitdaging is om de huidige wijze van organiseren 'slim' aan te passen waar nodig, met altijd oog voor een goede overdracht. Verschillen tussen de regio's in de precieze rol- en taakverdeling zijn groot. Als input voor het nadenken hierover geven wij de volgende richting mee:

1. Het meer gaan werken met een **projectorganisatie** met hierin ook een plek voor het RBT en voor een Operationeel Leider om zo te waarborgen dat indien nodig de crisisorganisatie direct kan worden ingezet. Echter, met de OL meer in de rol als **projectleider** met in ieder geval een informatiemanager.
2. Het benutten van **een interbestuurlijk overleg** dat op momenten ook kan fungeren als een formeel **RBT**. Dit kan een vorm van burgemeestersoverleg zijn waar – afhankelijk van het onderwerp – ook wethouders kunnen aansluiten. Een deel van de vergadering kan een RBT zijn maar er kan waar nodig ook een separaat (spoed) RBT plaatsvinden. Hierbij kunnen de benodigde adviseurs aansluiten.
3. Het meer centraal stellen van de respons op clusters en haarden, bijzondere handhavings-interventies en het samenspel met het Rijk rond specifieke maatregelen. Dit kan in de vorm van een **adviesteam**. Dit steeds in aanvulling op wat er vanuit de desbetreffende discipline (zoals de GGD of gemeente) al gebeurt. Het team adviseert ook de voorzitter alsmede de afzonderlijke burgemeesters en werkt samen met lokale functionarissen. Door de OL en informatiemanager hierop aan te sluiten kan waar nodig snel worden uitgebreid naar een ROT. Dit team bestaat bijvoorbeeld uit GGD, GHOR, communicatie, een jurist, openbare orde/handhavingsadviseur en de politie. Dit team kan ook advies geven aan de voorzitter in het gesprek met de minister over 'inschaling' en over het omgaan met veranderende maatregelen.
4. De druk op informatie zal groot blijven. Er is informatie nodig in de regio maar ook ten behoeve van nationale partners. Een **informatieteam** kan hierin een belangrijke rol vervullen wat betreft het informatiemanagement, het opstellen van beelden en rapportages en andere informatieproducten.
5. Een **communicatieteam** dat de regionale afstemming verzorgt, materialen ontwikkelt en adviseert. Hierbij horen goede afspraken over de rolverdeling: wat is lokaal en wat is gezamenlijk, regionaal?
6. Een **pool van regionale en lokale experts** die met elkaar kunnen klankborden/afstemmen en gericht kunnen worden geraadpleegd bij specifieke vraagstukken, bijvoorbeeld juridisch. Ook kunnen experts bij elkaar worden gebracht voor specifieke projecten of vraagstukken. Dit betekent dat zij niet permanent aangesloten hoeven te zijn. Zo kan ook de ondersteuning voor lokale functionarissen onderling worden gerealiseerd.
7. Vaste **beleidsmatige ondersteuning** voor de voorzitter veiligheidsregio, onder meer ter voorbereiding op het veiligheidsberaad, de voorbereiding op het RBT en in de uitvoering van diens bevoegdheden.
8. Een **intergemeentelijk Impactteam** waarin wordt afgestemd over het beperken van de sociale en economische impact van de coronacrisis. Dit binnen de af te spreken scope.

Nog steeds vergt dit een grote inzet van een flinke groep professionals, maar door op deze manier de taken te verdelen kan er waarschijnlijk met een kleinere groep worden gewerkt in vergelijking met de situatie van de afgelopen maanden. En nog steeds kan op deze manier de koppeling met de GGD worden geborgd. Ook de GHOR en de GGD kunnen opnieuw keuzes maken in de wijze van organiseren.

Bij de personele invulling hiervan kunnen opnieuw keuzes worden gemaakt waarbij breed kan worden geput uit de organisaties met aandacht voor de benodigde competenties en – in de meeste gevallen - los van de traditionele 'warme' crisisrollen. Dit vergt uiteraard nadere uitwerking als het gaat om de precieze wijze van organiseren met bijbehorende rollen, informatielijnen en – beslislijnen.

Keuze 3 – Informatiebehoefte en informatieproducten De druk op informatie was en is nog steeds groot. Zowel landelijk, regionaal als lokaal. Dit moment van keuzes maken is ook een geschikt moment om opnieuw te kijken naar de wijze waarop met informatie wordt omgegaan.

- Wat is de informatiebehoefte nu en in de komende maanden?
- Waar moet de informatie vandaan komen?
- Wat zijn de informatieplichten, bijvoorbeeld richting het rijk?
- Wat zijn de informatieproducten die moeten worden gemaakt?
- Wat is niet meer nodig?
- Duiding van de informatie?
- De wijze waarop scenario's worden ontwikkeld en benut

Hierbij passen ook afspraken hoe om te gaan met informatievragen, zowel onderling als richting derden. Zo kan het dubbel uitvragen of het te veel belasten van collega's en externe partners worden voorkomen. Ook kunnen nieuwe afspraken gemaakt worden over het gebruik van LCMS, over verslaglegging en over archivering.

Keuze 4 – Uitgangspunten voor het omgaan met ontheffen en toezicht en handhaving Met de nieuwe wet in het vooruitzicht helpt het om met elkaar na te gaan hoe met de bevoegdheden om te gaan. Wat zijn mogelijke dilemma's en bijbehorende uitgangspunten? Dit geldt voor het omgaan met ontheffingen en met het geven van bevelen en/of aanwijzingen in het kader van het handhaven. Hierbij kan direct worden gereflecteerd op de huidige invulling van handhaving en toezicht en de balans tussen lokale steun en mogelijk maken en grenzen stellen en ingrijpen.

Keuze 5 - De scope van de intergemeentelijke afstemming over impact De impact van de crisis is voelbaar lokaal. Sociaal en economisch. Maar ook in het democratisch proces en het fysiek en/of op afstand vergaderen van de raad. Er zijn verscheidene steunmaatregelen lokaal getroffen en landelijke maatregelen moesten en moeten worden uitgevoerd. Op veel vlakken zijn ook de komende tijd keuzes nodig.³ Gemeenten kunnen van elkaar leren en waar nodig ook schaarse expertise gezamenlijk benutten. Ook zijn er vraagstukken die raken aan bestaande intergemeentelijke samenwerkingen (zoals in het sociaal domein of in het onderwijs). In verscheidene veiligheidsregio's zijn als vormen van intergemeentelijke samenwerking rond het dempen van de negatieve impact opgestart: van gezamenlijke werkgroepen tot een gezamenlijk overleg van gemeentesecretarissen en een vorm van burgemeestersoverleg. Hierbij is in een aantal gevallen ook de provincie aangesloten, bijvoorbeeld in het kader van gezamenlijk onderzoek in een vorm van Corona-monitor. Ook nieuwe maatregelen zullen effect gaan hebben: op korte maar ook langere termijn. Ons advies is om dit moment van reflectie en keuzes ook opnieuw te kijken naar de wijze van intergemeentelijke afstemming: op welke thema's loont samenwerking en hoe organiseren we dit met behoud van verantwoordelijkheden? Het gaat niet om het moeten maar om het willen samenwerken.

5. Betrekken wethouders en gemeenteraad

Wethouders Zoals eerder aangegeven is er een wettelijke plicht voor burgemeesters om wethouders te betrekken en te informeren. Dit is ook de dagelijkse praktijk. Wethouders zijn direct betrokken bij het omgaan met de impact van de coronacrisis op de verschillende portefeuilles en rond specifieke economische, financiële en/of sociale maatregelen. Ook zijn alle collegeleden in gesprek met burgers en met vertegenwoordigers vanuit verschillende sectoren en namens verschillende bevolkingsgroepen. De intergemeentelijke samenwerking op geselecteerde dossiers ligt in de praktijk grotendeels bij de betrokken portefeuillehouders.

In de Twm is er geen specifieke verantwoordelijkheid benoemd voor het college van B&W. Met de grotere rol van de burgemeester ligt het voor de hand de overige leden van het college mee te nemen in het nadenken over de kaders voor het toepassen van de bevoegdheden. Zo kan het gewenste lokale maatwerk nader vorm en inhoud worden gegeven. Dit steeds binnen de landelijke kaders.

Gemeenteraad Het blijft van belang om de gemeenteraad te informeren en te betrekken. Dit gebeurt ook nu al veelvuldig en de raad en ook het college zoeken hierin de vorm die lokaal het beste past. Bij aanpassingen in het bestaande beleid gericht op het beperken van de negatieve impact van de crisis gelden de reguliere verhoudingen.

Ook voorzitters veiligheidsregio informeren de raden actief. De wijze waarop verschilt: van een brief tot een digitale informatiesessie en tussentijdse evaluaties of een feitelijk overzicht van de inspanningen. Met de nieuwe wet komt er ook een formeel moment waarop de voorzitter de raad moet informeren over de besluiten tot dat moment. Na afloop van de crisis gebeurt dit opnieuw.

³ Zie hiervoor ook de Bestuurlijke gespreksagenda voor de transitiefase van de Coronacrisis (VNG) - <https://vng.nl/publicaties/gespreksagenda-transitiefase-coronacrisis>

De Twm is een belangrijk moment om actief te communiceren. Vooral om zeker te stellen dat er een gelijk beeld is over wat de wet wel en niet is, wat het betekent voor de bevoegdheden en wat de implicaties zijn voor de interactie tussen raad en bestuur. Het is verstandig om als Burgemeester en griffier in conclaaf gaan over een informatieve of beeldvormende bijeenkomst over de wet met de raad, zodat in elk geval de vragen gestructureerd en direct gesteld kunnen worden en verhoudingen kunnen worden toegelicht. Ook kan er een regionaal informatiemoment worden georganiseerd.

Een specifiek aandachtspunt is de dialoog over hoe de raad te consulteren bij voorgenomen besluiten vanuit de wet. Afhankelijk van de lokale vergaderorde, kan ook het presidium/fractievoorzittersoverleg /seniorenoverleg benut worden om mededelingen in beperkte schaal (maar via de deelnemers voor de hele raad) te doen en te klankborden. Dat kan zowel achteraf als voorafgaand aan het handelen. Een mogelijkheid is ook om in de geest van de voorhangprocedure (GW 169) als burgemeester de gemeenteraad te consulteren vooraf, met een gerichte vraag over hoe de fracties wensen dat de burgemeester en/of B&W handelt bij het toepassen van de burgemeestersbevoegdheden (ontheyfen, handhaven en bepalen locaties voor maatregelen) en bij financiële/economische/sociale steunmaatregelen. Met de raad kunnen uitgangspunten worden verkend of voorgelegd. Hierbij hoort de verplichting om na de consultatie te reageren en aan te geven wat er wordt gedaan met de input voorafgaand aan het handelen.

Aan Veiligheidsberaad	Portefeuillehouder H.J.J. Lenferink	Agendapunt
Van Voorzitter VB	Adviseur Bestuursondersteuning VB / RCDV	Datum vergadering 19-10-2020

Onderwerp: Betekenis Tijdelijke wet maatregelen Covid-19 voor de rol van het Veiligheidsberaad

Voorstel

Het Veiligheidsberaad wordt gevraagd:

1. Voorliggende notitie te bespreken en daarbij aan te geven of:
 - a. De voorgestelde richting gedeeld wordt;
 - b. Aanvullingen nodig zijn, en zo ja, welke;
2. Te bespreken:
 - a. Hoe de overgang van noodverordening naar Twm eruit moet zien als het huidige pakket van maatregelen nog van kracht;
 - b. Hoe om te gaan met de huidig lopende crisisorganisaties in relatie tot de Twm;
 - c. In hoeverre er behoefte is aan afgestemde kaders voor communicatie met en verantwoording aan gemeenten in het kader van duidelijkheid en transparantie;
 - d. Of het wenselijk is om in samenwerking met de VNG kaders af te spreken voor samenwerking inzake ontheffingen en handhavingsbeleid.
3. In te stemmen met het voorstel om het vervolg op deze notitie te agenderen voor het Veiligheidsberaad van 9 november 2020.

Aanleiding

Op 13 oktober jl. is de Tijdelijke wet maatregelen Covid-19 (Twm) aangenomen door de Tweede Kamer en ter behandeling voorgelegd aan de Eerste Kamer. Deze behandeling is vooralsnog voorzien voor 26 oktober a.s. De datum van inwerkingtreding van de Twm is nog niet bekend. Wat wel bekend is, is dat de Twm consequenties heeft voor de huidige crisisstructuur en voor de bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de voorzitter veiligheidsregio in relatie tot de bestrijding van de Covid-epidemie. In deze notitie wordt weergegeven wat de Twm betekent voor:

- > de bevoegdheden en bestuurlijke verhoudingen van de voorzitters veiligheidsregio en het lokale bestuur;
- > de rol van de veiligheidsregio's en Veiligheidsberaad in de verdere bestrijding van de Covid-crisis.

Doel van deze notitie is om te komen tot een eerste verkenning van de rol van de veiligheidsregio's in de Twm.

Uitgangspunten Twm voor bestuurlijke verhoudingen

Met de komst van de Twm verschuiven een aantal bevoegdheden zoals die in de huidige situatie gelden. Hieronder wordt aangegeven hoe de verantwoordelijkheidsverdeling is belegd na inwerkingtreding van de Twm.

Overzicht bevoegdheden Twm, versie 13 oktober 2020

Bevoegdheid	Burgemeester	Voorzitter VR
Verlenen ontheffingen van landelijke regels	Bevoegd tot het verlenen van ontheffingen van algemene maatregelen (artikel 58e), het verbod tot groepsvorming in een aangewezen plaats, het openstellen van een publieke plaats, het houden van een evenement (Artikel 58g)	Niet bevoegd, tenzij de minister besluit dat de voorzitter veiligheidsregio in de bevoegdheid treedt van de burgemeester (artikel 58d)
Geven van aanwijzingen en bevelen	Bij uitvoering toezicht zoals is bepaald in de gemeentewet. (Artikel 58k, 58l, 58m, 58n)	Niet bevoegd, tenzij de minister besluit dat de voorzitter veiligheidsregio in de bevoegdheid treedt van de burgemeester (artikel 58d)
Handhaving	Verantwoordelijk voor handhaving (Artikel 58u, artikel 125 gemeentewet, artikel 172 gemeentewet)	Niet bevoegd, tenzij de minister besluit dat de voorzitter veiligheidsregio in de bevoegdheid treedt van de burgemeester (artikel 58d)
Regionale coördinatie	In de MvT bij de Twm staat opgenomen dat de voorzitter veiligheidsregio een regionaal beleidsteam bijeen roept en houdt. Het is niet duidelijk in hoeverre de wet de burgemeesters verplicht tot afstemming in het RBT.	RBT blijft in stand. Dit leidt tot het behouden van de coördinerende rol van de voorzitter veiligheidsregio, bij afstemming over lokale besluiten en bestuurlijke handhaving daarvan. (MvT Twm)
Informatievoorziening		De voorzitter veiligheidsregio blijft verantwoordelijk voor de informatievoorziening over de oorsprong, de omvang en de gevolgen van de epidemie. (Artikel 59s, volgt uit artikel 7 Wvr)
Afleggen Verantwoording	Burgemeester legt verantwoording af aan de gemeenteraad. Dit hoeft niet per geval te geschieden. Wijze van verantwoording kan door gemeente en burgemeester in samenspraak worden bepaald.	Het door de Tweede Kamer aangenomen amendement van dhr. van Dam (CDA) benadrukt het belang van verantwoording door de voorzitter VR aan de gemeenteraden niet alleen ná de crisis, maar ook tijdens deze crisis. De duur van de crisis is immers niet bekend. Het huidige artikel 40 Wvr

		<p>gaat uit van verantwoording ná de crisis.</p> <p>De voorzitters veiligheidsregio leggen verantwoording af over de gemaakte keuzes binnen een maand na inwerkingtreding van de Twm.</p>
--	--	---

De Twm kent twee belangrijke uitgangspunten. In de eerste plaats beoogt de tijdelijke wet de positie van het lokale bestuur en de lokale democratie in het bestrijden van de (gevolgen van) het virus, te versterken. Door de inwerkingstelling van de Twm worden de bevoegdheden en verantwoordelijkheden ten aanzien van het verlenen van ontheffingen van landelijke regels, het geven van aanwijzingen en bevelen en handhaving inzake de bestrijding van het covid-virus, weer teruggelegd bij de burgemeester.

In de tweede plaats beoogt de tijdelijke wet de wettelijke basis van de virusbestrijding te versterken door deze niet langer te baseren op noodverordeningen, maar op ministeriële regelingen. Bij de totstandkoming wordt in belangrijke mate de werkwijze gevolgd die past bij een parlementaire democratie, met meer ruimte voor de wetgever in casu de Tweede Kamer. Het door de Tweede Kamer aangenomen amendement met betrekking tot het laten vervallen van de vangnetbepaling uit de Twm, is een extra bevestiging hiervan.

Ministeriële regeling

Maatregelen ter bestrijding van de epidemie worden bij ministeriële regeling vastgesteld. Hierbij is differentiatie/maatwerk tussen gemeenten mogelijk. Dit betekent dat in de ministeriële regeling wordt bepaald welke maatregelen gelden voor welke gemeenten. Op de terreinen waar geen ministeriële regeling van toepassing is, is het lokaal bestuur bevoegd om maatregelen te treffen met reguliere gemeentelijke bevoegdheden (autonomie), voor zo ver deze niet in strijd zijn met de Twm. De koppeling van de Twm aan de inschaling en maatregelen uit de routekaart, zoals aangegeven door de minister in het Veiligheidsberaad van 12 oktober jl., laat zien dat de ruimte voor lokale differentiatie gering is, en zich mogelijk beperkt tot de fases 1 en 2 van de routekaart.

Voorzitter veiligheidsregio

De voorzitter van de veiligheidsregio kan alleen in de bevoegdheid van de burgemeester treden als de minister van VWS (o.b.v. Artikel 58d) hiertoe besluit. Dit is mogelijk als het al dan niet uitoefenen van een bevoegdheid door de burgemeester een bovenlokaal effect met zich brengt of dreigt te brengen. Deze bevoegdheid van de voorzitter is beperkt tot de periode dat het besluit van de minister van VWS geldt.

In de Twm is de voorzitter veiligheidsregio in het bijzonder verantwoordelijk voor de informatievoorziening inzake oorsprong, omvang en gevolgen van de epidemie.

Bij inwerkingtreding van deze wet komt de huidige aanwijzing van de minister van VWS te vervallen en worden de noodverordeningen ingetrokken.

De voorzitter veiligheidsregio behoudt de bevoegdheid tot het vaststellen van

noodverordeningen op basis van de bevoegdheden artikel 39 Wvr. Het ligt echter niet in lijn met de Twm om hier gebruik van te maken in relatie tot de bestrijding van Covid-19.

In de regionale coördinatie behoudt de voorzitter veiligheidsregio een rol. Het regionaal beleidsteam blijft functioneren volgens artikel 39 van de Wvr (zie de MvT Twm). Hierdoor kunnen burgemeesters hun besluiten voor de bestrijding van Covid-19 binnen de veiligheidsregio blijven afstemmen.

In de Twm wordt genoemd dat Artikel 40 Wvr binnen een maand moet worden uitgevoerd. Dit betekent dat de voorzitter van de veiligheidsregio, in afstemming met de leden van het RBT, binnen een maand na inwerkingtreding van de wet verslag uitbrengt aan raden van de getroffen gemeenten over het verloop van de gebeurtenissen en de besluiten die hij heeft genomen. In de periode voor het inwerkingtreden van de wet.

Overgang naar Twm

Het is nog niet duidelijk wanneer de Twm in werking treedt en of er op dat moment nog sprake is van de landelijke maatregelen die nu gelden. Wel is helder dat de noodverordeningen worden ingetrokken door de minister van VWS en eventuele landelijke maatregelen worden vastgelegd in een ministeriële regeling.

Bespreekpunt:

Hoe ziet de overgang naar de Twm eruit als het huidige pakket van maatregelen van kracht is en wat zijn hierbij aandachtspunten?

Wat betekent de Twm in de praktijk voor veiligheidsregio's?

Zoals hierboven beschreven verschuiven een aantal bevoegdheden van de voorzitter veiligheidsregio naar de lokale burgemeester. In het Veiligheidsberaad is meerdere malen de vraag gesteld wat de Twm betekent voor de huidige wijze van werken. Deze vraag werd niet alleen gesteld in relatie tot de Twm, maar ook in relatie tot de routekaart, die onlangs is vastgesteld. Hieronder is kort weergegeven hoe hier vanuit de verschillende perspectieven naar gekeken wordt.

Perspectief Rijk

In het Veiligheidsberaad van 12 oktober jl. is minister de Jonge ingegaan op de vraag hoe de opgestelde routekaart zich verhoudt tot de Twm. Minister de Jonge sprak hierbij zijn voornemen uit, om de routekaart vast te leggen in een ministeriële regeling. Hiermee krijgt die routekaart een formele status. Doordat deze een verband legt tussen de fase van een regio (waakzaam, zorgelijk, ernstig, zeer ernstig) en de te nemen maatregelen, wordt voorkomen dat iedere specifieke maatregel separaat wordt voorgelegd aan de Tweede Kamer.

De inschaling van de ernst van de situatie vindt per regioplaats. De bijbehorende maatregelen worden door de minister weliswaar formeel opgelegd aan de individuele burgemeesters, maar de minister gaf aan dat alle inliggende gemeenten van een veiligheidsregio in principe dezelfde maatregelen opgelegd krijgen. Alleen in de fase waarbij het virus onder controle is (waakzaam) en er sprake is van lokale brandhaarden, waarbij het instrument van bron- en contactonderzoek kan worden ingezet, vindt de minister lokale uitzonderingen wenselijk. Doordat de inschaling op

regionaal niveau plaatsvindt en hierover wordt overlegd met de GGD en de voorzitter veiligheidsregio, blijft er in de praktijk een belangrijke rol voor de veiligheidsregio weggelegd.

Perspectief veiligheidsregio's

In de Memorie van Toelichting van de Twm is opgenomen dat het RBT in stand blijft. Een afgeleide daarvan is dat de voorzitter veiligheidsregio daarmee de coördinerende rol behoudt. Daarnaast blijft de voorzitter veiligheidsregio verantwoordelijk voor de informatievoorziening. Het behoud van deze coördinerende rol en de verantwoordelijkheid voor de informatievoorziening in combinatie van de tijdelijkheid van de wet, pleit ervoor om ook na inwerkingtreding van de Twm, zoveel mogelijk aan te sluiten bij de huidige wijze van werken, waarbij de verschuiving van bevoegdheden naar de burgemeesters en gemeenteraden wordt gerespecteerd. Dit brengt een aantal vragen met zich mee:

Hoe om te gaan met GRIP?

In maart is in het Veiligheidsberaad afgesproken dat alle veiligheidsregio's GRIP 4 zouden afkondigen en dat artikel 39 Wvr in werking werd gesteld. Daarmee werd het gewenste niveau van afstemming en samenwerking voor de crisisorganisatie in werking gesteld. Door de inwerking stelling van artikel 39 werden bevoegdheden bij de voorzitter veiligheidsregio belegd en een RBT ingesteld. Nu is naast de Twm ook artikel 39 Wvr nog steeds van kracht. Daarmee blijft het RBT in stand en is het niet persé noodzakelijk om de GRIP 4 status te continueren. Het gaat erom dat de wettelijke taken worden uitgevoerd.

De afspraken over samenwerking en afstemming met en tussen gemeenten kunnen ook anderszins worden vastgelegd, bijvoorbeeld door samenwerkingsafspraken. Mocht er gekozen worden om hiervoor een landelijk model op te stellen, dan is zal dit in samenspraak met de VNG moeten plaatsvinden.

Bespreekpunt:

Hoe om te gaan met de huidige lopende crisisorganisaties in relatie tot de Twm?

Hoe de communicatie met en verantwoording aan gemeenteraden?

Vanaf de inwerkingtreding van de Twm legt de burgemeester tijdens de crisis verantwoording af aan de Raad. De voorzitters veiligheidsregio leggen verantwoording af over de gemaakte keuzes binnen een maand na inwerkingtreding van de Twm. Veel voorzitters veiligheidsregio hebben tussentijds gemeenteraden al zoveel als mogelijk meegenomen in de genomen besluiten. In hoeverre is er regie nodig binnen een veiligheidsregio op de communicatie en verantwoording richting gemeenteraden, hiervoor in samenwerking met VNG kaders afspreken?

Bespreekpunt:

Is er behoefte in het Veiligheidsberaad aan afgestemde kaders voor communicatie met en verantwoording aan gemeenten in het kader van duidelijkheid en transparantie?

Wat betekent de Twm voor het verlenen van ontheffingen en het handhavingsbeleid?

Met de komst van de Twm zijn de bevoegdheden inzake het verlenen van ontheffingen van landelijke regels, het geven van aanwijzingen en bevelen, handhaving bij de burgemeesters belegd. Daarnaast is het wenselijk om als overheid eenheid uit te stralen. Eenheid in het

ontheffingenbeleid kan worden afgestemd in het RBT, om te grote verschillen te voorkomen, maar uiteindelijk besluit de burgemeester hierover.

Bespreekpunt:

Is het wenselijk om gezamenlijk met de VNG kaders af te spreken inzake ontheffingen?

Perspectief VNG

In opdracht van de VNG heeft het COT een adviesnotitie opgesteld inzake ontwikkelingen, implicaties Twm en keuzes rond de Corona-aanpak (zie bijlage). Deze notitie is nog niet bestuurlijk vastgesteld. In de notitie is opgenomen dat na inwerkingtreding van de wet de voorzitters veiligheidsregio een coördinerende rol blijven behouden binnen de regio doordat de voorzitter veiligheidsregio ook voorzitter is van het RBT. Vanuit die positie heeft de voorzitter veiligheidsregio een belangrijke rol bij de afstemming tussen gemeenten onderling en kan de voorzitter veiligheidsregio zijn verantwoordelijkheid voor de informatievoorziening invullen.

De hoofdlijnen in de perspectieven van het Rijk, de veiligheidsregio's en de VNG lijken grotendeels overeen te komen. De uitdaging is om een goede balans te vinden tussen enerzijds het uitstralen van eenheid en anderzijds de roep om maatwerk. De juiste balans zal mede afhangen van de ernst van de situatie (waakzaam, zorgelijk, ernstig, zeer ernstig).

Wat betekent de Twm voor interregionale afstemming en afstemming met het Rijk?

In de afgelopen maanden heeft het Veiligheidsberaad een grote rol gespeeld bij de interregionale afstemming tussen veiligheidsregio's en bij de afstemming tussen de veiligheidsregio's en het Rijk. Op meerdere momenten is door zowel het Rijk als de regio's zelf benadrukt dat deze afstemming niet alleen noodzakelijk en effectief was, maar ook berust op de bevoegdheid in de Wet Publieke Gezondheid in combinatie met de Wet veiligheidsregio's. Tegelijk heeft ook het Veiligheidsberaad aangegeven het belang in te zien van een mogelijke verstevigde juridische basis van de maatregelen en het versterken van de lokale democratie.

Naar mate de inschalingsfase ernstiger is, zal de behoefte aan eenduidige communicatie en het uitstralen van één overheid meer van belang zijn. Vanuit dat perspectief is het van belang dat de interregionale afstemming blijft plaatsvinden en afstemming met het Rijk. Deze afstemming vond tot op heden plaats in het Veiligheidsberaad. Gezien de coördinerende rol die voorzitter veiligheidsregio behoudt na de inwerkingtreding van de Twm, zou de afstemming in het Veiligheidsberaad op dezelfde voet kunnen worden voortgezet. De intensiteit van deze afstemming zal afnemen naar mate het virus weer beter onder controle is. In die fase verschuift het zwaartepunt zich naar het lokale bestuur. Het is aan het Veiligheidsberaad om, ook met het oog hierop, het gesprek met de VNG zowel ambtelijk als bestuurlijk vorm te blijven geven. In alle gevallen is helder dat intergemeentelijke afstemming cruciaal is, dat snelheid en zorgvuldigheid een precaire balans vormen, en dat de verantwoordingsplicht van voorzitters veiligheidsregio's richting gemeenteraden goed ingevuld blijft worden.

Bijlagen

- a) Adviesnotitie: ontwikkelingen, implicaties tijdelijke wet maatregelen en keuzes rond de Corona-aanpak.

Veiligheids
beraad